№. 59. СУББОТА 1 Іюня. 1 Czerwca. SOBOTA №. 59.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie . rs. 10. Z przesyłką — 12. Półroczna: W Wilnie . — 5. Z przesyłką. — 6. Kwartalna: W Wilnie . — 3. Z przesyłką. — 3 k. 50. Miesięczna . — 1. Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть оффиціальная: Извѣстія о военныхъ дѣйствіяхъ.— Высочайшіе указы.— Всеподданнѣйшія письма.—Высочайшіе повелѣнія.— Вильно.— Письмо Виленскаго Военнаго Губернатора Виленскому Р. К. Епископу.— Изъ Кѣва.

Часть неоффиціальная: Иностранныя изв.: Телеграфные депеши.

Литературный отдѣлъ: Изабелла, повѣсть г-жи Воодъ.— Текущія извѣстія.— Земледѣльческое обозрѣніе.— Смѣсь.— Биржевой указатель.— Виленскій дневникъ.— Объявленія.

Часть Оффиціальная.

С.-Петербургъ, 28 мая.

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКОЕ ИЗВѢСТІЕ.

Вильно, 26-го мая.

Отрядъ изъ трехъ ротъ староингерманландскаго полка и 30 конныхъ артиллеристовъ, при 4 орудіяхъ, посланный 20 мая изъ Слонима въ миловидскіе лѣса, разбилъ значительную шайку мятежниковъ, которые, небольшими партіями, ушли къ сторонѣ Пинска; потеря мятежниковъ убитыми и ранеными большая, взято въ плѣнъ 2 человѣка; у насъ убито 10, ранено 38 человѣкъ нижнихъ чиновъ и 1 офицеръ— артиллерійскій прапорщикъ Броневскій.

ИЗВѢСТІЯ О ВОЗНИКШИХЪ БЕЗПОРЯДКАХЪ ВЪ ЮГО-ЗАПАДНЫХЪ ГУБЕРНІЯХЪ.
Отъ 14 мая 1863 года.

Начальникъ Волынской губерніи телеграмомъ донесъ, что отрядъ флигель-адъютанта Казнакова настигъ вновь шайки мятежниковъ, близъ селенія Минковцы Заславльскаго уѣзда, въ числѣ болѣе 1.000 человѣкъ.

10 мая отрядъ флигель-адъютанта Казнакова завязалъ бой съ мятежниками у означеннаго селенія, послѣдствіемъ котораго было совершенное разбитіе шайки.

Убитыхъ мятежниковъ найдено 78, въ томъ числѣ 3 ксендза и предводитель шайки помѣщикъ Цѣхонскій, взято въ плѣнъ 59; отбито 30 повозокъ, 2 кузницы, много оружія и припасовъ. У насъ убито 10 стрѣлковъ и 1 казакъ. Ранено стрѣлковъ 16, козакъ 1. Отрядъ продолжаетъ преслѣдовать мятежниковъ. Подробности боя еще неизвѣстны.

Изъ Подольской губерніи получены извѣстія, что часть разбитыхъ въ Волынской губерніи шаекъ пробрались въ Винницкій уѣздъ къ м. Пикову.—Противъ нихъ посланы войска.

Въ Балтскомъ уѣздѣ также по слухамъ собираются шайки, но свѣдѣнія эти еще не подтвердились. Принимаются мѣры къ открытію и уничтоженію мятежниковъ.

Командиръ Кременчугскаго полка донесъ, что всѣ раненные нижніе чины 12 роты его полка, разбившей шайку 1 мая въ Верхолѣсскихъ лѣсахъ Радомысльскаго уѣзда, не смотря на полученныя ими раны, остались въ строю и, только по возвращеніи роты на квартиры, согласились отправиться въ госпиталь, по настоянію ближайшаго начальства, такъ какъ многія раны требовали госпитальнаго леченія. (Кіев. Тел.)

Высочайшимъ именнымъ указомъ, даннымъ правительсвтующему сенату 13 мая, Саратовскій гражданскій губернаторъ, дѣйствительный статскій совѣтникъ МУРАВЬЕВЪ, Всемилостивѣйше уволенъ, согласно прошенію его, отъ настоящей должности, съ оставленіемъ при министерствѣ внутреннихъ дѣлъ и съ откомандированіемъ въ распоряженіе Виленскаго военнаго губернатора, Гродненскаго, Ковенскаго и Минскаго генералъ-губернатора. (В. Г. В.)

ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, согласно положенію комитета гг. министровъ 17 мая 1863 г. Всемилостивѣйше пожаловать соизволилъ лицамъ, служащимъ въ управленіи Виленскаго генералъ-губернатора, слѣдующія награды за усердную ихъ службу: чиновникамъ особыхъ порученій: коллежскому совѣтнику Ивану НИКОТИНУ—орденъ св. Анны 2-й степени; въ званіи камеръ-юнкера колл. секретарю графу ОЖАРОВСКОМУ, члену отъ правительства повѣрочной коммиссіи Виленскаго уѣзда въ званіи камеръ-юнкера колл. ассес. Василію ТЫРКОВУ и секретарю надв. сов. Эдуарду ИЛЬЦЕВИЧУ—ордена св. Станислава 2-й степени: секретарю, надв. сов. Ивану СУВОРОВУ и титулярнымъ совѣтникамъ: казначею Людвигу—ХИЛЬКЕВИЧУ-ЯКУБОВИЧУ и помощнику секретаря Аполинарію ТРЖЕЦЯКУ—св. Анны 3-й степ.; помощникамъ секретарей; тит. совѣтнику Николаю МАКАРОВУ, кол. секретарямъ Александру ЯКУБОВСКОМУ и Платону ГЛАДКОМУ и колл. регистраторамъ: Михаилу ГОРДІЕНКО и Эдуарду СКИБИНСКОМУ—св. Станислава 3-й ст.; общему журналисту, колл. асс. Ильѣ БЕРЕЗНИЦКОМУ и журналисту, колл. регистратору Сигизмунду МАЛИНОВСКОМУ — подарки изъ суммъ генералъ-губернаторскаго управленія.

ВСЕПОДДАННѢЙШІЯ ПИСЬМА.

Отъ Оренбургскаго казачьяго войска.

Августѣйшій Государь!

„Враждебные клики многочисленныхъ внѣшнихъ враговъ дорогаго нашего отечества, раздавшіеся съ очевидною цѣлію подорвать благосостояніе и могущество Россіи, болѣе и болѣе возрастающее вслѣдствіе мудрыхъ и отеческихъ Вашего Императорскаго Величества преобразованій по всѣмъ отраслямъ государственнаго устройства, болѣзненно отозвались въ сердцахъ слишкомъ двухъ сотъ тысячнаго населенія оренбургскаго казачьяго войска.

„Если Всевышнему Промыслу угодно будетъ посѣтить Россію новымъ испытаніемъ, то соблаговолите, Государь, повелѣть всѣмъ намъ, оренбургскимъ казакамъ, возстать поголовно, чтобъ указать врагамъ нашимъ забытыя ими границы Россіи.

„Готовые съ чувствомъ радости принести на алтарь отечества все наше достояніе и самую жизнь, мы твердо убѣждены въ правотѣ святаго дѣла и въ томъ, что Провидѣніе избрало Александра II-Освободителя даровать опять прочный миръ Европѣ, какой ей былъ данъ 50 лѣтъ тому назадъ Александромъ I Благословеннымъ. Г. Оренбургъ, 23 апрѣля 1863 года.“

(Слѣдуютъ подписи: ста двадцати семи служащихъ и отставныхъ штабъ и оберъ-офицеровъ и двухъ сотъ двадцати восьми урядниковъ и казаковъ.)

Отъ дворянства Орловской губерніи.

„Всемилостивѣйшій Государь!

„Дворянство Орловской губерніи, недавно удостоенное милостиваго отзыва Вашего Императорскаго Величества, счастливо убѣжденіемъ, что Вы, Августѣйшій Монархъ, не сомнѣваетесь въ чувствахъ его глубокой и безпредѣльной преданности престолу и отечеству; но, слыша какъ враги внѣшніе заодно съ предателями и перебѣжчиками, клевещутъ, будто преобразованіями въ гражданскомъ нашемъ быту ослаблена прежняя связь Царя съ дворянствомъ, мы съ негодованіемъ отвергаемъ эту клевету и смѣемъ увѣрить Васъ, Государь, что никогда еще вѣковая преданность наша къ Русскимъ Царямъ не была сильнѣе и искреннѣе, чѣмъ въ Ваше царствованіе, ибо она обращена къ Царю-Искоренителю неправды въ Землѣ Руской.

„Ваше Величество твердо и неуклонно ведете народъ Свой къ мирному преуспѣянію и разумной свободѣ, единственно прочнымъ основамъ государственнаго могущества. Завистники наши задумали остановить Васъ на этомъ славномъ пути, воздвигая бунтъ и измѣну: они столько же враги Царя, сколько и враги народа. Если для противодѣйствія ихъ дерзкимъ замысламъ потребуются борьба и жертвы, то по зову Вашему, Государь, мы всѣ встанемъ и всѣмъ пожертвуемъ, чтобъ отстоять цѣлость государства и связанныя съ нею историческія судьбы Русскаго народа.

„Вашего Императорскаго Величества вѣрноподданные.“ (Слѣдуютъ подписи). (Сѣв. Поч.)

О примѣненіи Высочайшаго указа 17 апрѣля 1863 г. къ наказанію несовершеннолѣтнихъ подсудимыхъ отъ 14 до 21 года за преступленія и проступки. ЕГО ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО, по всеподданнѣйшему докладу управляющаго министерствомъ юстиціи, о томъ, что на основаніи Высочайшаго указа 17-го апрѣля сего года и не отмѣненнаго симъ указомъ общаго закона о наказаніи несовершеннолѣтнихъ (ст. 152 улож. о нак. по IV прод. N. 2), эти подсудимые, не изъятые отъ наказаній тѣлесныхъ, имѣющіе отъ 14 до 21 года, за преступленія и проступки, влекущіе за собою для совершеннолѣтнихъ лишеніе всѣхъ особенныхъ лично и по состоянію присвоенныхъ правъ и преимуществъ и отдачу въ исправительныя арестантскія роты гражданскаго вѣдомства, должны быть нынѣ приговариваемы къ тому же наказанію, но одною или двумя степенями ниже противъ совершеннолѣтнихъ, безъ лишенія всѣхъ особенныхъ лично и по состоянію присвоенныхъ имъ правъ и преимуществъ, и съ замѣною содержанія въ исправительныхъ арестантскихъ ротахъ гражданскаго вѣдомства заключеніемъ на тѣ же сроки въ рабочемъ домѣ или тюрьмѣ,— таковое предположеніе, съ которымъ согласился и главноуправляющій II-мъ отдѣленіемъ Собственной ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА канцеляріи,— Высочайше утвердить соизволилъ.

— *О срокахъ перечисленія въ званіе государственныхъ поселянъ временно-обязанныхъ крестьянъ мелкопомѣстныхъ имѣній, обращенныхъ въ казенное вѣдомство.* Въ одномъ губернскомъ присутствіи возникъ вопросъ о томъ, съ какого времени крестьяне мелкопомѣстныхъ имѣній, обращенные въ казенное вѣдомство, облагаются сборами наравнѣ съ государственными крестьянами. Вслѣдствіе сего, по предварительномъ сношеніи съ гг. министрами: финансовъ и государственныхъ имуществъ, разъяснено, что означенные крестьяне должны быть облагаемы податьми, наравнѣ съ государственными крестьянами, съ той половины года, передъ наступленіемъ которой произведена передача имѣній въ казну, т. е. если выкупныя деньги выданы за нихъ владѣльцамъ въ первой половинѣ года, то со второй половины года (съ 1-го іюля), а если вознагражденіе произведено во второй половинѣ, то съ первой половины слѣдующаго года (съ 1-го января); причемъ недоимка по казеннымъ податямъ и земскимъ повинностямъ и земскимъ повинностямъ, почему-либо накопившаяся на тѣхъ крестьянахъ, не должна служить препятствіемъ къ перечисленію ихъ въ званіе государственныхъ поселянъ, съ тѣмъ, однако, чтобы недоимка сія была пополнена тѣмъ порядкомъ, который установленъ для взысканія недоимокъ съ государственныхъ крестьянъ. (18 мая 1863 г.; по земск. отд. N. 6.530; общ. цирк. N. 8). (Сѣв. Поч.)

ВИЛЬНО.

— Приказъ войскамъ виленскаго военнаго округа. мая 14, N 138. Прибывъ въ Вильно, вступаю въ командованіе Высочайше ввѣренными мнѣ войсками.

Считаю первымъ пріятнымъ долгомъ объявить по войскамъ, что ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ повелѣлъ мнѣ благодарить ихъ отъ Его Имени за ихъ доблестную службу.

Смутамъ и мятежу, возникшимъ въ здѣшнемъ краѣ, надобно положить предѣлъ. Обращаюсь къ храбрымъ войскамъ, надъ которыми принимаю начальство, увѣренный что съ помощью Божіей, дружными усиліями нашими дерзкіе крамольники скоро понесутъ заслуженную ими кару, и порядокъ и спокойствіе возстановятся во ввѣренномъ мнѣ краѣ.

Подписалъ: командующій войсками, генералъ отъ инфантеріи *Муравьевъ.*

TREŚĆ

Część urzędowa: Wiadomości o wypadkach wojennych.— Najwyższe ukazy.— Najpoddanniejsze listy.— Najwyższe Rozkazy.— Wilno.— List Wileńskiego wojennego gubernatora do rz. k. Biskupa Wileńskiego.

Część nieurzędowa: Wiadomości zagraniczne: Depesze telegraficzne.

Dział literacki: Izabella, powieść pani Wood.— Wiad. bieżące.—Przegląd rolniczy. Rozmaitości.— Kursa giełdowe.— Dziennik Wileński.—Ogłoszenia.

Część Urzędowa.

St.-Petersburg 28 maja.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Wilno 26 maja.

Oddział z 3-ch rot staroingermanlandzkiego półku i 30 konnych artyllerzystów z 4 działami, wysłany d. 20 maja ze Słonima do lasów miłowidzkich, rozbił znaczną bandę powstańców, którzy niewielkimi oddziałami udali się ku Pińskowi; strata powstańców w zabitych i rannych bardzo wielka, w niewolę wzięto 2, w wojsku zabito 10, raniono 38 żołnierzy i 1 oficer—chorąży artyllerji Broniewski.

WIADOMOŚCI O NIEPORZĄDKACH W GUBERNJACH POŁUDNIOWO-ZACHODNICH z d. 14 MAJA 1863 ROKU.

Naczelnik gubernji wołyńskiéj doniósł telegrafem, iż oddział fligel-adjutanta Kaznakowa napadł znowu bandy powstańców koło wsi Minkowce pow. zasławskiego w liczbie z górą 1000 ludzi.

Dnia 10 maja, oddział ten rozpoczął z powstańcami bitwę koło téj wsi i rozbił zupełnie bandę.

Zabitych powstańców znaleziono 78, w téj liczbie trzech księży i dowódcę bandy obywatela Ciechońskiego, jeńców 59, odebrano 30 wozów, 2 kuźnie, wiele broni i zapasów. W wojsku zabito 10 strzelców i 1 kozaka; rannych 16 strzelców i 1 kozak. Oddział daléj ściga powstańców. Szczegóły bitwy jeszcze niewiadome.

Z gubernji podolskiéj donoszą, iż część rozbitych w gubernji wołyńskiéj band przeszła do powiatu winnickiego do m. Pikowa. Przeciw nim wysłano wojska.

W bałckim powiecie także, jak donoszą, zbierają się bandy, lecz wieści te jeszcze się nie sprawdziły. Przedsięwzięto już środki do wykrycia i zniszczenia powstańców.

Dowódzca kremeńczugskiego półku doniósł, iż wszyscy ranieni żołnierze 12-éj roty jego półku, która rozbiła bandę 1-go maja w lasach wiercholeskich, pow. radomyślskiego, niezważając na otrzymane przez nich rany pozostali w szeregach i już po przybyciu roty na kwaterę zgodzili się pójść do szpitalu na naleganie bliższéj zwierzchności, ponieważ wiele ran wymagało leczenia szpitalnego.

(Telegr. Kijow.)

Najwyższym imiennym ukazem, danym rządzącemu senatowi, 13-go maja, Saratowski cywilny gubernator, rzeczywisty radca stanu MURAWJEW, Najmiłościwiéj został uwolniony na własną prośbę od obecnych obowiązków, z pozostawieniem przy ministerjum spraw wewnętrznych i z przykomenderowaniem w rozporządzenie wileńskiego wojennego gubernatora, grodzieńskiego, kowieńskiego i mińskiego jenerał-gubernatora.

Ukazami najwyższemi 17 maja 1863 r. do kapituły danemi, CESARZ JEGO MOŚĆ zgodnie z decyzją komitetu pp. ministrów. Najmiłościwiéj raczył przeznaczyć osobom służącym w zarządzie wileńskiego jenerał-gubernatora za gorliwą ich służbę następne nagrody: urzędnikom do szczególnych poleceń przy jenerał-gubernatorze: Radcy kollegjalnemu NIKOTINOWI order ś. Anny 2-éj klassy; kamerjunkrowi sekretarzowi kollegjalnemu hrabiemu OŻAROWSKIEMU, byłemu urzędnikowi do szczególnych poleceń, obecnie członkowi od rządu komissji weryfikacyjnéj powiatu wileńskiego kamerjunkrowi, assesorowi kollegialnemu TYRKOWOWI i sekretarzowi tegoż bióra radcy dworu ILCEWICZOWI ordery ś. Stanisława 2-éj klassy; sekretarzowi tegoż bióra radcy dworu SUWOROWOWI, radcom honorowym: kassjerowi i egzekutorowi, CHILKIEWICZOWI-JAKUBOWICZOWI i pomocnikowi sekretarza TRZECIAKOWI ordery ś. Anny 3-éj klassy; pomocnikom sekretarza, radcy honorowemu MAKAROWOWI, kollegjalnym sekretarzom JAKUBOWSKIEMU i HŁADKIEMU, oraz regestratorom kollegjalnym GORDJENKO i SKIBIŃSKIEMU ordery ś. Stanisława 3-éj klassy. Ogólnemu żurnaliście assesorowi kollegjalnemu BEREZNICKIEMU i żurnaliście regestratorowi kollegjalnemu MALINOWSKIEMU, podarunki z summ zarządu jenerał-gubernatorskiego.

NAJPODDANNIEJSZE PISMA.

Od orenburskiego wojska kozackiego.

„Najdostojniejszy Monarcho!

Nieprzyjazne okrzyki licznych zewnętrznych wrogów drogiéj naszéj ojczyzny, wydawane w wyraźnym celu podkopania pomyślności i potęgi Rossji, coraz bardziéj wzrastających z powodu mądrych i ojcowskich Waszéj Cesarskiéj Mości przekształceń we wszystkich gałęziach organizacji państwa, boleśnie odbiły się w sercach przeszło dwóch krocstotysięcznéj ludności orenburgskiego wojska kozackiego.

Jeżeli Najwyższéj Opatrzności spodoba się zesłać na Rossję nową próbę, to racz, Najjaśniejszy Panie, rozkazać powstać co do jednego, żeby okazać wrogom naszym, zapomniane przez nich granice Rossji.

Gotowi z radością przynieść na ołtarz ojczyzny całe nasze mienie i nawet życie, silnie jesteśmy przekonani o słuszności świętéj sprawy i o tém, że Opatrzność wybrała ALEKSANDRA II Wyswobodziciela, na nowego dawcę stałego pokoju Europie, jaki jéj był nadany przez Aleksandra I Błogosławionego.“

M. Orenburg, 23 kwietnia 1863 r.

(Następują podpisy: stu dwudziestu siedmiu pozostających w służbie i dymisjonowanych sztabs i ober oficerów i dwóchset dwudziestu ośmiu uriadników i kozaków).

Od szlachty gubernji orłowskiéj.

„Najmiłościwszy Monarcho!

Szlachta gubernji orłowskiéj, niedawno zaszczycona łaskawą odezwą Waszéj Cesarskiéj Mości, szczęśliwa jest z przekonania, że Ty, Najdostojniejszy Monarcho, niewątpisz o jéj uczuciach głębokiego i nieograniczonego przywiązania do tronu i ojczyzny; lecz słysząc jak wrogowie zewnętrzni, wspólnie z zdrajcami i zbiegami rzucają potwarz, jakoby przez przekształcenie w bycie społecznym naszym, osłabiony został dawniejszy związek Monarchy ze szlachtą, z oburzeniem odrzucamy tę potwarz i ośmielamy się zapewnić Cię, Najjaśniejszy Panie, że nigdy jeszcze odwieczne przywiązanie nasze do Rossyjskich Monarchów, nie było silniejsze i szczersze, jak za Twego panowania, ponieważ zwrócone jest ku Monarsze-Wytępicielowi niesprawiedliwości w ziemi rossyjskiéj.

Wasza Cesarska Mość z stałością i niezmiennie prowadzisz Swój lud do pokojowego postępu i rozsądnéj wolności, jedynym trwałym podstawom potęgi państwa. Zazdroszczący nam zamyślili wstrzymać Cię na téj pełnéj sławy drodze, wznosząc bunt i zdradę: również są wrogami Monarchy jak i wrogami ludu.

Jeżeli dla działania przeciw ich zuchwałym knowaniom potrzebne będą walka i ofiary, to na Twe, Najjaśniejszy Panie, wezwanie, wszyscy powstaniemy i wszystko poświęcimy, żeby obronić całość pastwa i połączone z nią historyczne losy rossyjskiego ludu.

Waszéj Cesarskiéj Mości
(Pocz. Półn.) wierni poddani.“

— O zastosowaniu Najwyższego ukazu d. 17 kwietnia 1863 roku do karania obwinionych od 14 do 21 lat za przestępstwa i wykroczenia. CESARZ JEGO MOŚĆ w skutek najpoddanniejszego przełożenia zarządzającego ministerjum sprawiedliwości, o tém, iż na mocy Najwyższego ukazu 17 kwietnia roku bieżącego i nie zniesionego przez tenże ukaz ogólnego prawa o karaniu nieletnich (art. 152 kodek. kar. w IV dodat. N. 2), obwinieni niewyjęci od kary cielesnéj, mający od 14 do 21 lat za przestępstwa i wykroczenia, pociągające za sobą dla pełnoletnich pozbawienie wszystkich szczególnych osobiście i według stanu należnych praw i przywilejów, oraz oddanie do rot aresztanckich cywilnych, powinni być obecnie skazywani na tęż karę, lecz o jeden lub dwa stopnie niższą jak pełnoletni, bez pozbawienia ich wszystkich szczególnych osobiście i według stanu należnych im praw i przywilejów i z zamianą trzymania w rotach aresztanckich cywilnych, na zamknięcie przez tenże czas w domu roboczym lub w wieży,—takową decyzję, z którą też zgodził się głównozarządzający II wydziałem Własnéj JEGO CESARSKIEJ MOŚCI kancellarji,—Najwyżéj zatwierdzić raczył.

— O terminach przejścia do stanu włościan rządowych, czasowo-obowiązkowych włościan majątków drobnych właścicieli zaliczonych do zarządu skarbowego. W jednym urzędzie gubernjalnym wszczęto kwestję: od jakiego czasu włościanie drobnych majątków, zaliczeni do zarządu skarbowego mają być opodatkowani na równi z włościanami rządowymi. Skutkiem tego, po zniesieniu się z pp. ministrami skarbu i dóbr rządowych, wyjaśniono, iż rzeczeni włościanie powinni być opodatkowani na równi z włościanami rządowymi, od tego półrocza, przed którém nastąpiło oddanie majątków do skarbu, to jest jeżeli wykupowe pieniądze zostały wydane właścicielom w pierwszém półroczu (od 1 lipca), a jeśli wynagrodzenie uczyniono w drugiem półroczu, wówczas od pierwszego półrocza roku następującego (od 1 stycznia), przyczém niedobory podatków skarbowych i powinności ziemskich z jakiejkolwiek przyczyny liczące się na tych włościanach, nie powinny być przeszkodą do zaliczenia włościan do rzędu rządowych, z tém jednakże, aby zaległość ta była opłaconą tym porządkiem jaki jest ustanowiony dla pobierania zaległości liczących się na włościanach rządowych, (Dnia 18 maja 1863 roku w wydziem. N. 6530 okol. powszech. N. 8.)

WILNO.

— Rozkaz do wojsk Wileńskiego okręgu wojennego 14-go maja N. 138. Przybywszy do Wilna przyjmuję dowództwo nad powierzonemi mnie Najwyżéj wojskami.

Poczytuję sobie za pierwszy przyjemny obowiązek oznajmić wojskom, iż CESARZ JEGO MOŚĆ rozkazał mi podziękować im w imieniu Swojem, za ich waleczną służbę.

Nieporządkowi i powstaniu wybuchłym w tym kraju trzeba położyć koniec. Zwracam się do walecznych wojsk, nad któremi przyjmuję dowództwo, będąc przekonany, iż przy pomocy Bożéj, wspólnemi siłami naszemi, zuchwali buntownicy rychło odbiorą zasłużoną karę i porządek i spokój będą przywrócone w powierzonym mnie kraju.

Podpisał: Dowodzący wojskami, jenerał-piechoty
Murawjew.

ПИСЬМО

ВИЛЕНСКАГО ВОЕННАГО ГУБЕРНАТОРА, КОВЕНСКАГО, ГРОДНЕНСКАГО и МИНСКАГО ГЕНЕРАЛЪ-ГУБЕРНАТОРА, КОМАНДУЮЩАГО ВОЙСКАМИ ВИЛЕНСКАГО ВОЕННАГО ОКРУГА и ГЛАВНОНАЧАЛЬСТВУЮЩАГО ВЪ ВИТЕБСКОЙ и МОГИЛЕВСКОЙ ГУБЕРНІЯХЪ, ГЕНЕРАЛА ОТЪ ИНФАНТЕРІИ МУРАВЬЕВА 2-го, къ ВИЛЕНСКОМУ РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКОМУ ЕПИСКОПУ КРАСИНСКОМУ, отъ 26 мая сего года за N. 333.

Ваше преосвященство,

При личномъ объясненіи моемъ съ вами, я сообщилъ вашему преосвященству указаніе на участіе, какое принимаетъ католическое духовенство въ настоящихъ смутахъ и мятежническихъ дѣйствіяхъ, происходящихъ во ввѣренномъ моему управленію краѣ; причемъ вашему преосвященству угодно было засвидѣтельствовать мнѣ, что подчиненное паствѣ вашей духовенство пребываетъ вѣрнымъ своему долгу.

Между тѣмъ, изъ дѣлъ, представляемыхъ ко мнѣ слѣдственными коммисіями, я усматриваю, что, по донесеніямъ начальниковъ отрядовъ, а также по показаніямъ плѣнныхъ, самое живое и дѣятельное участіе въ возбужденіи народа къ мятежу принимаетъ здѣшнее католическое духовенство, объявляя въ костелахъ революціонные манифесты, приводя къ присягѣ вербуемыхъ мятежниками сообщниковъ, присоединяясь къ шайкамъ, въ которыхъ не разъ встрѣчались они съ нашими войсками при перестрѣлкахъ, и наконецъ предводительствуя нѣкоторыми изъ шаекъ.

Всѣ эти обстоятельства поставили меня въ прискорбную необходимость, какъ уже извѣстно вашему преосвященству, подвергнуть, по приговору военнаго суда, смертной казни двухъ ксендзовъ, обвиненныхъ въ нарушеніи долга вѣрноподданнической присяги и содѣйствіи къ мятежу; многіе другіе преданы также военному суду,— и съ ними поступлено будетъ со всею строгостью законовъ.

Желая искренно имѣть возможность—не прибѣгать къ подобнымъ строгимъ мѣрамъ, въ особенности въ отношеніи лицъ духовнаго званія, я считаю долгомъ вновь обратиться къ вашему преосвященству съ убѣдительнѣйшею просьбою употребить ваше архипастырское содѣйствіе ко внушенію подвѣдомственному вамъ духовенству, чтобы оно, помня призваніе свое, возложенное на него духовнымъ саномъ, и святость вѣрноподданнической присяги, оставило свои преступныя дѣйствія, и чтобы служители алтаря, которые обязаны, не страшась угрозъ, ни самой смерти, пребывать вѣрными своему долгу, старались проповѣдью и примѣромъ своимъ, вмѣсто возбужденія народа къ преступнымъ дѣйствіямъ, вразумлять тѣхъ, которые, забывъ долгъ чести, совѣсти и присягу, увлечены въ мятежъ, или сдѣлались его руководителями.

Ваше преосвященство, понимая, какъ христіанинъ, сколь сильно и убѣдительно слово мира и любви въ устахъ священнослужителя, надѣюсь, неоткажете, какъ архипастырь, на которомъ лежитъ прямая обязанность руководить духовенство и отвѣтственность за его поступки, въ содѣйствіи вашемъ къ обращенію духовенства на путь прямаго долга, имѣя въ виду, что въ его рукахъ заключается главное орудіе къ прекращенію пролитія крови и къ устраненію несчастныхъ обстоятельствъ, такъ давно уже волнующихъ весь край.

Полагая, что ваше преосвященство не преминете исполнить обязанность, возложенную на васъ присягою и архипастырскимъ саномъ, и обратитесь къ подвѣдомственному вамъ духовенству съ соотвѣтственнымъ настоящимъ обстоятельствамъ внушеніемъ, я покорнѣйше прошу васъ сообщить мнѣ въ возможно непродолжительномъ времени копію тѣхъ распоряженій, какія будутъ сдѣланы вами по сему предмету.

При семъ не излишнимъ считаю препроводить вашему преосвященству, для свѣдѣнія, копію съ инструкціи, данной мною начальствующимъ лицамъ по случаю настоящихъ обстоятельствъ въ краѣ, и обращая вниманіе ваше на § 12-й *) оной, почитаю долгомъ присовокупить, что законъ, карая измѣну и нарушеніе вѣрноподданнической присяги, не менѣе строгъ и къ тѣмъ, которые, будучи поставлены въ возможность предупредить преступленіе, дѣлаются по причинѣ своего бездѣйствія, соучастниками онаго.

Примите увѣреніе въ совершенномъ моемъ почтеніи.

(Подписалъ): М. МУРАВЬЕВЪ.

*) § 12 „Всѣмъ ксендзамъ и въ особенности приходскимъ плебанамъ въ городахъ и селахъ объявить, что за всякое содѣйствіе мятежу словомъ или дѣломъ и возбужденіе къ тому прочтеніемъ прокламацій или иныя манифестаціи въ церквахъ и внѣ оныхъ, виновные будутъ немедленно взяты подъ стражу и судимы на мѣстѣ по всей строгости военныхъ законовъ. Отговорки, часто ими приносимыя, будтобы содѣйствовали мятежу по принужденію, не будутъ приняты въ уваженіе, ибо служители алтаря еще менѣе другихъ должны подчиняться симъ угрозамъ. Ихъ обязанность жертвовать собою, для умиротворенія края и обращенія каждаго къ исполненію свято долга вѣрноподданической присяги своему ГОСУДАРЮ. Неисполняющія сего духовныя лица сугубо виновны и подлежатъ строжайшему, въ примѣръ другимъ, наказанію. Настоятели католическихъ монастырей, за допущеніе въ оныхъ какихъ бы то нибыло мятежныхъ приготовленій, также подлежатъ строгой отвѣтственности и военному суду."

Отъ С.-Петербургскаго военнаго генералъ-губернатора выданы 10 сего мая заграничные паспорты за N. 7744—1144 свиты ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА генералъ-маіору графу Ивану Григоріевичу Ностицу со служителемъ Иваномъ Игнатьевымъ, срокомъ на четыре мѣсяца и за N. 7743—1145 супругѣ его графинѣ Александрѣ Ностицъ съ сыномъ Григоріемъ и прислугою Христиною Симонсонъ и Василіемъ Захаровымъ. Оба эти паспорта потеряны графомъ Ностицемъ, а потому должны считаться недѣйствительными.

Изъ Кіева. Приказъ войскамъ кіевскаго военнаго округа мая 12 дня 1863 года. Предписываю при пораженіи мятежническихъ шаекъ, когда вмѣстѣ съ войсками участвуютъ крестьяне, съ отбиваемой отъ мятежниковъ съ бою добычею, поступать слѣдующимъ порядкомъ:

Лошадей и прочіе предметы, составляющіе рабочія средства и продовольственные припасы, выдавать участвовавшимъ въ дѣйствіяхъ крестьянамъ, которые весьма часто, преслѣдуя шайки, истощаютъ свои запасы и вынуждаются для своего продовольствія покупать хлѣбъ на свои деньги.— Отбитый скотъ и продовольственные припасы, ежели войска будутъ въ нихъ нуждаться, раздѣлять между войсками и крестьянами; ежели-же войска въ продовольствіи нуждаться не будутъ, то эти предметы обращать въ пользу крестьянъ.— Пожитки отдавать также въ пользу крестьянъ.

Деньги, цѣнныя вещи, оружіе и боевые припасы должны быть отобраны и при описи представлены тому начальству, въ вѣдѣніе котораго будутъ отправлены плѣнные для сужденія и обслѣдованія ихъ дѣйствій.

Если случится командамъ казачьихъ полковъ безъ участія другихъ войскъ или крестьянъ отбивать добычу, то поступать съ оною согласно пунктовъ 275—280 приложенія 38 къ 3,077 статьѣ, 2 книги, 1-й части свода военныхъ постановленій, но съ тѣмъ однако, чтобы отбиваемое казаками оружіе поступило на пополненіе утраченнаго или въ замѣнъ приведеннаго въ негодность, а остальное было представлено для храненія въ арсеналѣ, по той причинѣ, что оно, какъ остающееся у казаковъ безъ употребленія могло бы быть ими продано въ частныя руки, что строжайше воспрещается въ здѣшнемъ краѣ и въ настоящее время.

Когда же казаки будутъ дѣйствовать совмѣстно съ другими войсками и крестьянами, то представлять въ исключительную ихъ пользу только то, что ими самими отбито, а въ прочей добычѣ они входятъ въ общій раздѣлъ какъ сказано выше о войскахъ; и наконецъ, если добыча пріобрѣтается безъ содѣйствія крестьянъ, то всѣ тѣ предметы, которые на основаніи вышесказаннаго предоставляются въ пользу крестьянъ, оставлять въ пользу нижнихъ чиновъ, неиначе какъ съ вѣдома и съ разрѣшенія начальника отряда.

За тѣмъ возлагаю на начальниковъ войскъ отстраненіе всякихъ своеволій со стороны подчиненныхъ имъ лицъ, предваряя, что грабежъ и насильственное отнятіе чужой собственности подвергнетъ виновныхъ и начальниковъ строжайшей отвѣтственности по законамъ.

Подписалъ: командующій войсками, генералъ-адъютантъ *Анненковъ 2-й.* (К. Т.)

LIST

WILEŃSKIEGO WOJENNEGO GUBERNATORA, KOWIEŃSKIEGO, GRODZIEŃSKIEGO I MIŃSKIEGO JENERAŁ-GUBERNATORA, DOWODZĄCEGO WOJSKAMI WILEŃSKIEGO WOJENNEGO OKRĘGU I GŁÓWNOZARZĄDZAJĄCEGO W GUBERNJACH WITEBSKIEJ I MOHILEWSKIEJ, JENERAŁA PIECHOTY MURAWIEWA 2-go, do WILEŃSKIEGO RZYMSKO-KATOLICKIEGO BISKUPA KRASIŃSKIEGO, z d. 26 maja ter. roku za N. 333.

Wasza Excellencjo!

Przy osobistem rozmówieniu się z Wami, wskazałem Waszéj Excellencji udział, jaki przyjmuje duchowieństwo katolickie w teraźniejszych nieporządkach i powstaniu, mających miejsce w powierzonym memu zarządowi kraju; raczyłeś przytém Wasza Excellencja zapewnić mnie, że duchowieństwo Waszéj pieczy podwładne, zostaje wierne swemu obowiązkowi.

Tymczasem w sprawach mnie przedstawianych przez śledcze kommisje, zauważałem z doniesień naczelników oddziałów, a także z zeznań więzniów, że tutejsze katolickie duchowieństwo przyjmuje najżywszy i czynny udział w podburzaniu ludności do powstania, ogłaszając w kościołach rewolucyjne wezwania, doprowadzając do przysięgi zawerbowanych przez powstańców towarzyszy, przyłączając się do band, gdzie nieraz w starciach spotykali się z naszemi wojskami, i nakoniec dowodząc sami niektóremi bandami.

Wszystkie te wypadki postawiły mnie w smutnéj konieczności, jak to już wiadomo Waszéj Excellencji, kazać, stosownie do wyroków sądu wojennego, spełnić karę śmierci nad dwóma księżmi, winnymi naruszenia wiernopoddańczéj przysięgi i przyjęcia udziału w powstaniu; wielu innych oddani również pod sąd wojenny i będzie postąpiono z niemi podług wszelkiéj surowości prawa.

Życząc szczerze być w możności, nie używać nadal podobnie srogich środków, osobliwie z osobami stanu duchownego, znajduję się w obowiązku, udać się znowu do Waszéj Excellencji z najusilniejszą prośbą, użyć Waszego pasterskiego współudziału, dla wpojenia zostającemu w Waszym zarządzie duchowieństwu, ażeby ono, pomnąc na powołanie swoje, włożone na nie przez stan duchowny, i świętość wiernopoddańczéj przysięgi, zaniechało swoich występnych czynów, i żeby słudzy ołtarza, obowiązani, nie bojąc się groźb, nawet saméj śmierci, zostawać wiernymi swemu powołaniu — starali się słowem Bożem i przykładem, zamiast pobudzania mieszkańców do występnych czynności, naprowadzać na dobrą drogę tych, którzy zapomniawszy obowiązków czci, sumienia i przysięgi, przyjęli udział w buncie, lub stali się jego przewodnikami.

Pojmując jako chrześcianin, jak silne i wpływem swoim ważne jest słowo pokoju i miłości bliźniego w ustach kapłana, mam nadzieję, że Wasza Excellencja, jako pasterz, na którym leży bezpośredni obowiązek kierować duchowieństwem, i odpowiedzialność za jego postępki, nieodmówi mi swego współudziału dla skierowania duchowieństwa na drogę jego istotnego powołania, zważając, że w jego ręku znajduje się główne narzędzie do powstrzymania przelewu krwi i do usunięcia nieszczęśliwych wypadków. tak długo burzących kraj cały.

Polegając, że Wasza Excellencja nie zaniecha wypełnić obowiązku, włożonego na Was przez przysięgę i dostojność pasterza, i zechce się zwrócić do podwładnego Wam duchowieństwa z stosownem do teraźniejszych wypadków wpojeniem, proszę Was pokornie przesłać mi w jak można najkrótszym czasie kopje tych rozporządzeń, jakie będą przez Was w tym przedmiocie uczynione.

Nadto znajduję niezbytecznem przesłać dla wiadomości Waszéj Excellencji kopję instrukcji, danéj przeze mnie naczelnikom, z powodu teraźniejszych wypadków i zwracając uwagę Waszą na 12 § *) takowéj, czuję się w obowiązku dodać, że prawo, karząc zdradę i naruszenie wiernopoddańczéj przysięgi, niemniéj jest srogie i dla tych, którzy będąc postawieni w możności uprzedzić występek, stają się przez nieczynność swoją spólnikami takowego.

Proszę przyjąć zapewnienie mojego prawdziwego szacunku.

(podpisano): M. MURAWIEW.

*) § 12 „Objawić wszystkim księżom, a osobliwie proboszczom po miastach i wsiach, że za wszelki współudział w powstaniu słowem lub czynem, i pobudzanie do takowego czytaniem w kościołach lub zewnątrz ich buntowniczych proklamacij, lub inne manifestacje, winni będą natychmiast aresztowani i sądzeni na miejscu podług wszelkiéj surowości praw wojennych. Wymówki, często przez nich przytaczane, że jakoby przyjmowali udział w powstaniu z przymusu, nie będą przyjęte w uwagę: gdyż słudzy ołtarza mniéj od innych powinni ulegać tym groźbom. Obowiązkiem ich jest poświęcać się dla uspokojenia kraju i nawrócenia każdego, do spełnienia święcie obowiązku przysięgi na wierność swemu MONARSZE. Osoby duchowne tego niespełniające, winne podwójnie i podlegają najsroższéj, mogącéj drugim służyć przykładem, karze. Przełożeni katolickich klasztorów, za dopuszczenie w onych jakichkolwiek buntowniczych przygotowań, podlegają również srogiéj odpowiedzialności i sądowi wojennemu."

Od St. Petersburgskiego wojennego jenerał-gubernatora wydano d. 10 maja pasporty zagraniczne za N. 7744, orszaku JEGO CESARSKIEJ MOŚCI jenerał-majorowi hrabiemu Janowi NOSTICOWI ze służącym Janem Ignatjewem, z terminem 4-miesięcznym i za N. 7743 1145 małżonce jego hrabini Aleksandrze Nostic z synem Grzegorzem i służącemi Krystyną Simonson i Bazylem Zacharowem. Oba te pasporty zgubione zostały przez hr. Nostica, a zatém powinny liczyć się nieważnemi.

Z Kijowa. Rozkaz do wojsk kijowskiego okręgu wojennego 12 maja 1863 roku.

Rozkazuję, aby przy pobiciu band powstańczych, kiedy razem z wojskiem działają włościanie, z odbijaną od powstańców zdobyczą, postępować jak następuje:

Konie i inne przedmioty stanowiące środki robocze i żywność oddawać biorącym udział włościanom, którzy często ścigając bandy rujnują swe zapasy i zmuszeni są często kupować żywność za własne pieniądze. Odebrane bydło i żywność, jeśli wojska onych potrzebować będą dzielić między wojskiem i włościanami, a jeśli wojska żywności potrzebować niebędą, to przedmioty te oddawać włościanom. Inne rzeczy oddawać także włościanom. Pieniądze, rzeczy cenne, broń i bojowe zapasy mają być odebrane i oddane zwierzchności, do któréj też powinni być odstawieni jeńcy dla sądzenia i wyśledzania ich działań.

Jeżeli zdarzy się, że komendy kozacze same bez innych wojsk lub włościan zabiorą zdobycz, to z nią postępować podług 275—280 dodatku 38 do 3077 art. II ks. I cz. zb. pr. wojsk., lecz z tém, iżby zdobytą przez kozaków broń, oddawano na zastąpienie zgubionéj lub niedogodnéj, a resztę oddawać do arsenału, dla tego, iż broń zostając u kozaków bez użytku, mogłaby być sprzedawaną do rąk prywatnych, co obecnie najsurowiéj się zabrania.

Jeśli kozacy będą działać razem z innemi wojskami, to oddawać im tylko to, co sami zdobędą a inna zdobycz dzieli się ogólnie, jako wyżéj, i nareszcie jeżeli zdobycz bierze się bez udziału włościan, tedy wszystkie przedmioty, które na mocy powyższych przepisów należą do włościan, oddawać żołnierzom nie inaczéj, jak za pozwoleniem naczelnika oddziału.

Następnie polecam naczelnikom wojsk uchylać wszelkie dowolności ze strony podwładnych im osób, uprzedzając, iż rabunek i gwałtowne odebranie cudzéj własności, ściągną na winnych, jako też naczelników, najsurowszą odpowiedzialność według prawa.

Podpisał: Dowodzący wojskami, jenerał-adjutant Annienkow.

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD.

(Przekład z angielskiego.)

(Dalszy ciąg, ob. N. 58.)

XXXVII

Carlisle miał z okien hotelu „pod Jeleniem" mowę do wyborców. Był to dom starożytny, którego sława kwitnęła w szczęśliwe czasy dyliżansów i poczt wozowych, a upadła przy odkryciu dróg żelaznych. Balkon był starożytnéj architektury, pomalowany na zielono, obszerny, tak, że na nim łatwo było zebrać kółko przyjaciół swoich. Carlisle miał dar wymowy, przekonywał, zniewalał rozum i serca słuchaczów, przy tém był lubiony w hrabstwie, nie można więc było wątpić, że zwycięży Lewisona, którego nienawidziano w East-Line.

Ten ostatni miał mowę w hotelu „pod Krukiem," ale był złym mówcą. Tłum gwizdał, śmiał się, klaskał i przerywał. Franciszek Lewison nie mógł narzekać na brak słuchaczów, dla tego, że mieszkańcy East-Line mieli sobie za obowiązek słuchać go; jedni dla tego, ażeby mu przyklaskiwać, drudzy dla tego, ażeby drwić i gwizdać. Ścisk był okropny; w tém na ulicy pokazał się powóz, torujący sobie drogę. W powozie siedziała Barbara Carlisle.

Ale trudno mu było przecisnąć się przez ten tłum; powóz toczył się żółwim krokiem i często się zatrzymywał. Lewison przestał mówić, czekając nim się nie uspokoi. Ukłonił się Barbarze, przypominając sobie zapewne następstwa podobnéj grzeczności dla panny Carlisle.

Barbara widziała go dobrze przez przezroczyste pokrycie parasolika swego. W téj chwili mówca odrzucił w tył głowę i podjął rękę, ażeby odgarnąć włosy z czoła. Biała i delikatna ręka jego, podobna do ręki kobiecéj, była bez rękawiczki i pierścień brylantowy zajaśniał na słońcu. Barbara zadrżała.

— Było to właśnie te same poruszenie ręki, o którém mówił Ryszard, poruszenie, które zauważano w Lewisonie kiedy był w East-Line... Barbara ledwie mogła ukryć wzruszenie swoje i z roztargnieniem odpowiadała na powitania tłumu, który widząc żonę adwokata krzyczał: „Niech żyje Carlisle!"

Ścisk zbliżył w tłumie Dilla i Ebenchera Jamesa. Była to osoba, która przez lat piętnaście spełniała rozmaite obowiązki. Zaczął swój zawód w kantorze u Carlisla, potém dał się namówić do królewskiego teatru w Linsborough; późniéj był przysięgłym, daléj komisantem podróżującym, rozwożącym lak i olejne farby; z kolei kaznodzieją jednéj ze stu protestanckich sekt; nakoniec znowu został komisantem w East-Line, u adwokatów Bella i Tridmana: Ebencher był wesołym, prostodusznym, ale miał jedną wadę— był leniuchem.

— Cóż Ebencher, jak idą interesa twoje?— spytał go Dill.

— Interesa moje idą nieźle, cofają się tylko...

— Zdaje mi się, że już nie mieszkasz u ojca.

— Mieszkałem czas jakiś, teraz się wyniosłem. Przyjmują mnie jak psa. Jednakże mówca już zaczyna, słuchajmy.

Mówcą tym był Lewison. Wkrótce tłum wycisnął ich naprzód, nie widzieli więc mówiącego, a słyszeli tylko głos jego. W téj chwili postrzegli na rogu ulicy postać podobną do niedźwiedzia idącego na tylnych łapach.

— Ach mój Boże— rzekł zdziwiony Ebencher,— wszak to Betel.

— Betel!— powtórzył Dill, utkwiwszy wejrzenie w człowieka ubranego w niedźwiedzią skórę.

Był to w saméj rzeczy Betel, który wrócił z podróży i ubrany był w suknię oszytą futrem. Na głowie miał niedźwiedzią czapkę; którąby sędziemu Gar na całe życie wystarczyła na peruki. Przed takiém straszydłem cofnąłby się najśmielszy człowiek; Dill odskoczył od niego, jakby lękając się ukąszenia...

— Jak się pan nazywasz?— zapytał niedźwiedzia.

— Dotąd nazywano mnie Betelem— odrzekł niedźwiedź podając Dillowi rękę.—Ty żyjesz jeszcze, Ebencher, i hulasz jak dawniéj?

— Tak jest.... A pan czy nie z północy?

— Nie, tak daleko nie byłem. Ale powiedz mi proszę, co się u was dzieje?

— U nas? wybory,— odrzekł Ebencher.

— Dowiedziałem się o tém w drodze jeszcze—mówił niecierpliwy Betel.—Powiedz mi pan co znaczy ten tłum, słuchający mowy kandydata na deputowanego.

Wóz ładowny towarami przerwał znowu mowę Lewisona. W chwili zamieszania Dill, Betel i Ebencher znaleźli się znowu przed domem. Betel patrzał na Lewisona ze zdziwieniem.

— Dla czego on tutaj? co on tu robi?

— O kim pan mówisz?

Betel wskazał na Lewisona i rzekł:

— Mówię o tym co trzyma w ręku chusteczkę.

— Wszak to Franciszek Lewison.

— Co?— zawołał Betel głosem zdradzającym zdziwienie. — Człowiek ten nigdy nie był Lewisonem.

Betel ukłonił się Lewisonowi, który zdawało się, że się zatrwożył. Ale to nie długo trwało. Wziął lornetkę i spójrzał dumnie na Betela.

— A czy wiecie— mówił Ebencher zwracając się do swoich towarzyszów— że ten znakomity baronet, który tak chce być deputowanym z East-Line, błąkał się niegdyś w okolicach Abbey-wood zakochany w Afi Galidżon, ale wówczas nazywał się inaczéj.

Słowa te przypomniały Dillowi sprawę Ryszarda Gara.

— Jakże się on wówczas nazywał?— spytał Ebenchera, biorąc go za ręce.

— Nazywał się Tornem.

— Albożeś pan wówczas nie wiedział, że on się nazywał Lewisonem?

— Skądbym to mógł wiedzieć?— odrzekł Ebencher.

Dill śpiesznie przecisnął się przez tłum, pragnąc co najprędzéj donieść o tém Carlislowi. Znalazł go w pracowni podpisującego listy i papiery.

— Dowiedziałem się o Tornie— mówił Dill.— Lewison, przeciwnik pański, jest to ten sam Torn, kochanek Afi, to rzecz niewątpliwa.

— Czy być może? Kto ci to powiedział?

Dill opowiedział mu jak Betel poznał Lewisona, jak ten zbladł, jak go Ebencher nazwał po imieniu.

Barbara właśnie w téj chwili wracała do domu. Z niecierpliwości, z jaką wyskoczyła z powozu, z zaciśniętych ust i zagadkowéj fizjonomji można było domyślić się, że ją cóś silnie zajmuje.

Wbiegłszy do pokoju, Barbara rzuciła parasolik, rękawiczki i prędko cóś pisać zaczęła; chciała sama list wrzucić na pocztę i dla tego nie pozwoliła odkładać koni. Oto co pisała:

„Kochany Smith,

„Obecność twoja jest tu potrzebną. Zaszedł tu wypadek, o którym muszę z tobą pomówić; bądź szarą godziną w ciemnéj alei.

Twoja B."

Zaadresowała list do Smitha w Liverpool, był to adres Ryszarda.

— Ależ on będzie potrzebował pięciu funtów na drogę— rzekła Barbara do siebie— i zaczęła szukać w stoliku. Pieniędzy znaleźć nie mogła. Przypomniała w téj chwili, że rozliczając się któregoś dnia z panią Win, dała jéj owe pięć funtów szterlingów.

Barbara pobiegła do bawialnego pokoju, gdzie bawiły się dzieci przy nauczycielce i poprosiła Izabellę o zwrót pięciofuntowego biletu. Czekając powrótu pani Win, Barbara zaczęła rozpytywać się u Wiljama, czy był lekarz i co mówił?

— Słuchał piersi moich — mówiło dziecię— i przyrzekł przyjechać we środę do East-Line, ażeby widzieć się ze mną u papy czy u cioci Kornelji. Ale pani Win powiedziała, że papa będzie rad widzieć go u siebie w kantorze. Ale powiedz mi mamo, czego to pani Win ciągle płacze.

— Nie wiem. Albož płacze?

— Ociera łzy, nie zdejmując okularów i myśli, że tego niewidzę. Wiem, że choroba moja jest niebezpieczna, ale czegoż ona płacze?

— Dosyć tego Wiljamie, kto ci powiedział, żeś niebezpiecznie chory?

— Nikt; sam tak myślę— odpowiedział chłopczyna.

W téj chwili Izabella przyniosła bilet bankowy, Barbara podziękowała i pojechała oddać list do brata.

Podobnie jak wiele osób idących nierozmyślnie za piérwszém natchnieniem, Barbara uspokoiwszy się, pytała siebie: czy dobrze postąpiła wzywając tak prędko brata. Zwierzyła się z domysłami swojemu mężowi, jedynemu doradcy we wszystkich trudnych okolicznościach.

— Archibaldzie — rzekła — jestem przekonaną o tożsamości Torna i Lewisona; pod wpływem tego wrażenia napisałam do Ryszarda, ażeby przyjechał tutaj w sobotę, list już odesłany. Co można zrobić, ażeby uniewinnić Ryszarda?

— Nie mogę działać w téj sprawie— odpowiedział Carlisle— dla tego, że obwiniają Ryszarda.

— Jakto? niemożesz działać przeciwko Lewisonowi, ażeby uratować Ryszarda?

— Mógłbym działać przeciwko każdéj innéj osobie, ale nie przeciwko Lewisonowi; mogą powiedzieć, że się mszczę....

— Cóż więc robić wypada?

— Właśnie to jest zagadką. Poczekajmy przyjazdu Ryszarda. (D. c. n.)

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

LONDYN, niedziela 7 czerwca wieczorem. Doniesienia z New-Yorku z dnia 30 maja oznajmują o bitwie stoczonéj przez jenerała Grant z całém wojskiem oderwańców będącém pod dowództwem jenerała Pemberton. Oderwańcy stracili 29 dział i 4,000 ludzi. Jenerałowi Grant udało się opasać Wicksburg, ale szturm przypuszczony do téj twierdzy był dla związkowych bardzo zgubny, stracili bowiem około 5,000 ludzi. Jenerał oderwańców Lee, rozpoczął przeprawę przez Rappahannok.

Wiadomości z Puebli z dnia 27 kwietnia oznajmują: że Francuzi zawiesili swoje działania aż do przybycia posiłków i dział oblężniczych.

KOPFNHAGA, sóbota 6 czerwca. Dziś z rana król przyjął stanowczo, na uroczystem posłuchaniu danèm deputacji greckiéj, koronę dla książęcia Wilhelma. Przedstawiciele trzech mocarstw znajdowali się na tém posłuchaniu.

PARYŻ, poniedziałek 8 czerwca wieczorem. Dziennik France, oznajmuje: że cztery okręta, trzy statki przewozowe i dwie fregaty otrzymały rozkaz przewiezienia wojsk i zapasów bojowych do Meksyku.

BERLIN, poniedziałek 8 czerwca wieczorem. Ukaziciel rządowy ogłasza okolnik ministra spraw wewnętrznych, do naczelnych prezesów prowincij, w rzeczy roztrząsań przez rady gminowe spraw tyczących się konstytucji państwa i polityki ogólnéj.

Okolnik wyraża: że ponieważ te roztrząsania są nieprawne, cierpiane zatem być nie mogą; minister więc spodziewa się, że władze, którym poruczono nad tém czuwać, utrzymają w zgromadzeniach gminowych, w całéj mocy prawidła porządkowe.

Północno-niemiecka Gazeta zapewnia: że rząd prowincjonalny poczdamski zakazał spełnienia uchwały rady gminowéj i magistratu berlińskiego, oraz, że dał do zrozumienia, iż przedsięweźmie dalsze środki.

Tenże dziennik oświadcza: że wbrew twierdzeniom czasopisma londyńskiego Observer, noty trzech mocarstw nie zostały jeszcze wysłane do Petersburga.

BERN, poniedziałek 8 czerwca wieczorem Poselstwo helweckie przybyło dnia 11 kwietnia do Nangasaki. Rząd japoński okazuje gotowość do zawarcia traktatu handlowego z Szwajcarją.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— PROCESSJA BOŻEGO CIAŁA. Czytamy w G. W. pod d. 5 czerwca. Wczoraj, przy najpiękniejszéj pogodzie odbyły się processje Bożego Ciała. O godzinie 10-téj rano, w kościele archikatedralnym i metropolitalnym ś-go Jana, summę celebrował JKs. Arcybiskup, w czasie któréj artyści na chórze wykonali wielką mszę Józefa Elsnera, zwaną Regens Chori a graduale i offertorjum Wojciecha Słoczyńskiego, pod jego dyrekcją. O godzinie 12-éj wyruszyła processja celebrowana przez tegoż Arcypasterza, ulicą ś-to Jańską, na Krakowskie Przedmieście, do czterech ołtarzy, ozdobnie ubranych, przed kościołem KKs. Bernardynów, pod statuą N. Marji Panny, oraz przed domami pp. Köhlera i Dobrycza. Pochód rozpoczynały cechy z chorągwiami, bractwa z chorągwiami i ołtarzykami, wszystkie zakony, duchowieństwo świeckie, akademja duchowna i prześwietna kapituła poprzedzały celebransa, nad którym baldakin unosili członkowie Archikonfraternji Literackiéj a dzieciątka w bieli sypały kwiaty przed N. Sakramentem. Ewangelie S-te czytane były: pierwsza i druga przez kanoników metropolitalnych Nowodworskiego i Kondrackiego, trzecia przez prałata archidjakona Białobrzeskiego, a czwarta przez prałata dziekana Rzewuskiego. Sieroty pod opieką Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności przy wszystkich ołtarzach wykonywały pienia religijne. Wieczorem, po nieszporach, wyruszyła processja z kościoła parafjalnego ś-tego Aleksandra. Celebrował Jks. prałat Rzewuski. Monstrancja do obchodu tak uroczystego udzieloną została przez JW. Ksawerowę Pusłowską. Monstrancja ta szczerozłota kilkunastoma medalionami emaliowanemi, wyobrażającemi życie Jezusa Chrystusa, ozdobiona, przez właścicielkę z Paryża sprowadzoną została. Ołtarze ubrane były przy Instytucie Głuchoniemych i Ociemniałych, przy possesji hr. Zamojskiéj na ulicy Wiejskiéj oraz w Alei Ujazdowskiéj, przy possesjach JW. Pusłowskich i Sokołowskiego. Przy pierwszym ołtarzu, wychowańcy Instytutu ociemniali, łącznie z amatorami, przy towarzyszeniu instrumentów dętych, wykonali pienia religijne, przy trzecim uczniowie Gimnazjum na Nowym Świecie pod dyrekcją swego nauczyciela pana Władysława Wiślickiego, przy towarzyszeniu fisharmoniki odśpiewali hymn Dobrzyńskiego. Na obu tych processjach znajdowało się kilkadziesiąt tysięcy pobożnych.

HANDEL RYZKI.—Donoszą nam z Rygi pod dniem 27 maja:—Konopi kantory niemieckie zakupiły temi dniami około 1000 berk., płacąc za czyste po 128 i 129 rub.; do Portugalji tegoż gatunku kupiono niewielką ilość po 130 rub.; za czarne długie żądają po 124, a za krótkie po 119 rub. ass. Sprzedający len żądają zań po 45, 42 i 36 rub. sr., ale kupujących jest mało. Oléj konopny stoi w cenie $49^1/_4$ rub. Za siemię konopne 90 f. chętnieby dano po $5^1/_4$ r., żądają $5^3/_8$. O siemię lniane doszły umowy na 2,000 beczek 6 m. po $7^3/_4$ rub.; prócz tego jeden z kantorów zakupił 6000 becz. $5^3/_4$ m. 108 f. po $7^1/_2$ rub.; kupujących po téj cenie znaleźć łatwo; mitręga zachodzi z okrętami. Jęczmień kurlandzki 104—105 f. sprzedawano po 84 r., a 105—106 f. po $84^1/_2$. Owsa kurlandzkiego 74 f. zakupiono do 400 łasztów po 62 rub. Na żyto niema żądania z zagranicy, więc i u nas prawie nic o tém niemówiono na giełdzie; 116—117 f. możnaby dostać po 100 rubli. Ożywienia w ogólności niewiele na rynku.

— HANDEL ODESSKI. — Donoszą nam z Odessy pod d. 19 maja.:—Zbliżyliśmy się do chwili, kiedy wiadomości o stanie rynków zbożowych za granicą, nabierają największego interesu dla nas, ponieważ obróty dzisiejsze mówią o urodzajach przyszłych, a te stanowią zwykle o losach całorocznego biegu. Z tego powodu wiadomości podobne, sądzę, iż ważnemi być muszą nietylko dla handlarzy, ale i dla rolników naszych. Otoż nie od rzeczy może będzie zrobić szybki przegląd rynków zagranicznych, jako wstęp do dzisiejszego mego listu.

W Anglji, pomimo uszczuplonych dowozów i wyczerpujących się zapasów, ceny zboża są umiarkowane, nawet słabe, ponieważ potrzeby jeszcze się niewyjaśniły dostatecznie, a piękna pogoda sprzyja urodzajom. Spekulacja w takim razie zostaje zwykle pod wpływem pogody. Przywóz zboża do Londynu ostatniemi czasy był bardzo ograniczony; tylko owies i mąka szły nieco obficiéj; pomimo tego, prócz pszenicy angielskiéj, ceny na wszystkie inne produkta są słabe. We Francji w ogólności zmiany widocznéj cen ani na lepsze ani na gorsze niewidać, z wyjątkiem jednak owsa, który po rzęsistych niedawnych deszczach, spadł nieznacznie. Na rynku hamburskim pszenica poszła w górę, ponieważ ciągle była kupowaną niewielkiemi partjami na wywóz; z inném zbożem ożywienia niema. W Hollandji dowóz pszenicy, jakkolwiek umiarkowany, przewyższa jednak żądanie; żyto przyszłe ostatniemi dniami było mniéj poszukiwane i taniéj płacone. W Ausrtji skargi rolników na nieciekawe widoki urodzajów z powodu posuchy i ociąganie się ich ze sprzedażą po cenach dotychczasowych, sprawiły tymczasem tylko zawieszenie obrótów, gdyż spekulacja wstrzemięźliwie wyczekuje dogodniejszéj chwili. W Peszcie pszenicy na wywóz prawie niepytano; cena jednak stanęła wyżéj o 6 krajcarów. W Prusiech pola bardzo pięknie wyglądają, pszenica mało jest poszukiwaną, lecz żyto, groch i owies poszły w górę. W Królewcu żądanie jest bardzo słabe, ale i dowozu też niema, więc ceny pozostały prawie na poprzednéj wysokości; żyto zwłaszcza trzyma się mocno, gdyż dowozu z Polski przewidywać w tym roku niemożna. Tak więc, gdy handel zbożowy niema dotychczas na widoku rynków z wielkiemi żądaniami występujących, wszelkie sprzedaże i kupna noszą teraz jedynie charakter wyłącznie spekulacyjny, i co za tém idzie, cichość panuje w obrótach. Stąd wnosić można, iż urodzaje tegoroczne za granicą przewidywane są dobre, a dobre tak dalece, że nawet zupełne wyczerpanie zapasów w New-Yorku i niezbyt świetny stan pól w Austrji, ufności zachwiać niemogły. Obaczymy co powié czas kwitnienia zboża, a tymczasem przejdźmy do Odessy.

Nim jednak opowiém o stanie rzeczy w chwili obecnéj, niezaszkodzi wprzód może dać sumaryczny przegląd obrótów handlowych naszego rynku w ciągu upłynionego miesiąca. Wywóz kwietniowy z naszego portu wynosił ilość towarów na 1,403,009 rub. Głównemi artykułami wywozu były: pszenica $100,178^1/_2$ czetw., mąka pszenna 7,290 cz., żyto 3,579 cz., kukuruza 23,871 cz., łój 26,843 pudy, wełna 2,806 p., liny i powrozy 4,449 p. Przywieziono towarów na 913,627 rub. Główniejsze artykuły przywozu składały się: z herbaty na 63,899 rub., kawy na 56,300 r., mączki cukrowéj na 4580 rub., cukru rafinowanego na 6,005 rub., oliwy i t. p. na 88,478 rub., wina na 7,902 r., mocnych napojów na 3,730 r., owoców rozmaitych na 76,671 r., tytuniu na 46,710 rub., wyrobów fabrycznych na 133,506 r., żelaza niewyrobionego na 18,625, machin i modelów na 22,995 r., węgla kopalnego na 159,307 rub. Widzimy tu z prawdziwą pociechą, iż przywóz wina w stosunku do niedawnych miesięcy znacznie się zmniejszył, gdy przeciwnie zakup machin i modelów został zwiększony. Trudno wszakże nie wypowiedzieć jeszcze raz ubolewania, że w handlu naszym zagranicznym zawsze przeważają drobiazgi, rzeczy zbytkowe, nad potrzebnemi, produkcyjnie mogącemi się użyć. Niewypada także niewspomnieć o cukre. Z przywozu jego. lubo dotąd wprawdzie nieznacznego, widzieć łatwo, jak dalece ta sztuczna, wiele ofiar kosztująca gałąź przemysłu, niepomyślnie u nas stoi, kiedy pomimo wysokiego cła wchodowego, znajduje się możność sprowadzania cukru z za granicy! Cóżby się stało, gdyby cukrowarstwo zostawiono własnemu jego losowi?

Lecz zaglądniéjmy raz przecię na rynek dzisiejszy. Dowozy z Dniestru powiększają ciągle nasze zapasy; osobliwie pszenica ozima wyższego gatunku idzie ciągle, a w części też i sandomierka przypływa. Przeciwnie średnie i niższe gatunki pszenicy bardzo znacznie zostały wyczerpane, i cena ich podskoczyła mniéj więcéj o 25 kop., gdy cena gatunków wyższych od 10 do 25 kop. na czetwerti spadła. Wyższych i niższych gatunków arnautki zebrało się w składach dość sporo; przeciwnie zaś jęczmienia i owsa zupełnie niema; siemienia też mamy skąpo, lecz jest nadzieja, że urodzaje tegoroczne zapełnią pustki w śpichrzach i już nawet zawierają się umowy na jesień. Wełna cienka brudna, jakkolwiek spodziewać się można z tegoroczněj strzyży run znacznie czyściejszych, pozostaje w niezmiennych warunkach. Wełny prostéj zupełnie na przedaż niema. Zboże powoli idzie; w ciągu zeszłego tygodnia sprzedano 28,855 czetw.; a mianowicie: pszenicy oziméj 13,955 cz. po 7 r. 50—8 rub. 75 k. sandomierki 6,600 cz. po 8 r. 20 do 75 k.; girki 3,050 cz. po 8 r. 25 k.—8 r. $47^1/_2$ k.; kukuruzy 4,650 cz. po 4 r. 35 do 60 kop.; siemienia lnianego zanieczyszczonego 600 cz. po 12 r. 25 k., zamówiono na listopad czystego 4,000 cz. po 11 r. $62^1/_2$ do 70 kop. Cena żyta od 4 r. 80 do 5 r. 25 k.. lecz sprzedaż była bardzo szczupła.

Część Nieurzędowa.

PRZEGLĄD ROLNICZY.

Otrzymaliśmy w tym czasie kilka korespondencij z Ukrainy donoszących o odbytem żniwie mechaniczném w roku zeszłym za pomocą żniwiarki Stanisława Lilpopa z Warszawy, oraz o innych machinach wchodzących coraz bardziéj w użycie i mających praktyczne swe zalety i przedstawiające korzyści widoczne, lecz lubo doniesienia korespondentów naszych zgadzały się co do rezultatów otrzymywanych, zdały one nam się przecież zbyt powierzchowne, abyśmy przedmiot tak ważny, opierając się na pobieżném jego traktowaniu, czytelnikom naszym jako fakt dokonany podawać mogli. Dla tego też wstrzymaliśmy się z tém do czasu; dziś spotykając w Korespondencie Rolniczym artykuł p. Władysława Mentzel z Białocerkwi zgodnie co do rezultatów z wiadomościami uprzednio przez nas otrzymanemi traktujący, a oprócz tego odznaczający się specjalną znajomością przedmiotu, zdrowym krytycznym sądem i wszechstronnem zapatrywaniem się na rzeczy, dziś powtarzam, ze względu na ważność przedmiotu, pozwolimy sobie powtórzyć szacowny artykuł p. Mentzel jako mogący wpłynąć na bliższe oznajomienie ogólu z tak ważnemi przedmiotami, jakimi są pożyteczne machiny, oszczędzające, zamieniające lub udogodniające pracę ręczną.

„W roku zeszłym podaliśmy sprawozdanie z działania żniwiarki polskiéj, z grabką mechaniczną dla zrzucania zboża ściętego z pomostu, w perjodycznych odstępach, pomysłu p. Stanisława Lilpopa z Warszawy, która odbyła całe żniwo w różnych miejscach dokładnie i bez żadnéj reparacji; tegoroczne żniwo jeszcze pomyślniéj wypadło: cięcie dano szersze, do $4^1/_2$ stóp angielskich szerokości, ruch grabki pozostał ten sam, z małemi odmianami na korzyść trwałości. Nie będę się powoływał na wiarogodność osób obecnych na tegoroczném żniwie, ani też wyłudzał ich podpisów dla podniesienia wynalazku krajowego; sam przedmiot w działaniu najlepiéj się przedstawia, tém bardziéj, że przy sprawozdaniach licznych o innych żniwiarkach czytywaliśmy często w pismach publicznych podpisy wielu osób ogólnie znanych, obecnych na próbach, a przecież żadna z tylu licznych żniwiarek ani odbyła całego żniwa bez przerwy, ani też okazała żadnéj korzyści, albo wreszcie bardzo małe nad żniwem zwyczajném ręczném. Żniwiarka z grabką mechaniczną przy teraźniejszém cięciu, bez wielkiego wysilenia wycinała tego roku, pod Biało-Cerkwią, przy przestanku jak zwykle na południe, 10 morgów dziennie (300 prętowych), licząc w to 10 godzin roboczych, z użyciem dwóch ludzi, pary wołów i mułów; w innych miejscach, gdzie dano dobrą uprząż i parę rosłych koni, wprawnych do pociągu powolnego, wycinano w tymże samym czasie morgów 12. W czasie działania, zapchanie się w zbożu nawet gęstém i zachwaszczoném ani razu miejsca nie miało; garście czyli pół snopy w odstępach czterech kroków jak najporządniéj składane; cięcie dokładniejsze być nie może i żadna ręka ludzka nawet sierpem roboty téj tak dokładnie wykonać nie jest w stanie; dosyć powiedzieć, że nawet włościanie, którzy nienawidzą podobnych wyręczycieli, oddali wszelką zasłużoną sprawiedliwość, że mieli łatwiejsze i pośpieszniejsze wiązanie po téj maszynie jak po zbożu skoszoném, nie używając już nic grabi ręcznych; po sprzęcie snopów, pole przechodziło się grabiami konnemi od siana, dla ściągnięcia gdzie niegdzie upadłych przy wiązaniu kłosów pszennych.

Rozumie się, że konie lub woły co trzy godziny zmieniać potrzeba; jedna para powinna być w robocie a druga odpoczywać, i tak na przemian do wieczora; dla dwóch żniwiarek dosyć jednego człowieka postępującego z tyłu, dla smarowania niektórych części; w takim razie dosyć jest tylko trzech ludzi. Kto ma dobre konie, do pociągu wprawne, para jest dostateczną; konie zaś lekkie, szarpiące z miejsca, na nic się nie przydadzą, maszyny nie poprowadzą dobrze; kto zaś niema podobnych koni, lepiéj jest używać parę rosłych wołów z przydaniem jednego konia naprzód, a i w takim razie nie wiele co mniéj się wytnie. Przy takim zaprzęgu maszyna tak szybko postępuje, że długo za nią wychodzić nie można, a ponieważ dla wołów jest znacznie lżej jak w pługu, dla tego też sporym bardzo krokiem postępują, kiedy za pługiem idący człowiek idzie zupełnie pomału; pomimo tego, dowodzili niektórzy, że ponieważ ta maszyna zajmuje sześć skib na szerokość, więc wołmi nie powinnoby się wyciąć więcéj nad sześć morgów, dla tego, że pługiem orze się morg na dzień; lecz zapomniano, że często chodzi się pługiem daremnie, ze stratą czasu na zawrotach, kiedy przy żniwiarce tego niema, gdyż ta obrabia pole w około, bez żadnych przestanków; w tym celu najkorzystniéj jest wybierać łan jak najdłuższy, formy prostokątnéj, a jeśli takiego niema, przeciąć pole ręczną kosą przez środek, dla pierwszego przejścia koni. Od wprawnego poganiacza tak w téj jak i każdéj innéj żniwiarce bardzo wiele zależy, żeby ciąć całą szerokością sierpów, albo też, żeby nie zanadto wchodzić w zboże, bo pozostaną paski zboża niezebrane. Cięcie w téj maszynie jest tak trwałe, że sierpy całe żniwo wytrzymały bez ostrzenia, pomimo że w różnych miejscach wykosiły 38 morgów żyta, 66 morgów pszenicy i 85 morgów owsa. Tego roku w Burzance, w powiecie Zwinogrodzkim, majętności hrabiego Adama Potockiego, działały dwie żniwiarki Burgesa, sześć stóp szerokości, z odkładaniem za pomocą walcy szrubowanych, ciągnione parą wołów i koni; zboże ścięte, jak wiadomo, składane jest tym przyrządem na pokos ciągły — maszyna ta zbyt ciężka i więcéj skomplikowana. Każda z nich była czynną co dzień przez trzynaście godzin, to jest od 5 z rana do 8 w wieczór, bez żadnego popasu na południe i wycinała po 14 morgów; co trzy godziny przemieniano na świeżo konie i woły a poganiacza na południe. Takie pojęcie i użycie maszyny to rozumiem: maszyna kosztowna, czas żniwa krótki, naglący, nie powinna ani popasać, ani też późno zaczynać i wcześnie przed zachodem słońca ustawać; kto będzie używać żniwiarki polskiéj z grabką mechaniczną, w podobny sposób, bez straty czasu, 12 morgów dziennie bez zawodu uciąć musi. Jaki zaś jest sąd o tych dwóch żniwiarkach hrabiego Adama Potockiego, który widział je obie w działaniu, kogo to interesować może, odsyłam do niego, jako gruntownie każden przedmiot pojmującego.

Ponieważ żniwiarka polska lepiéj kosi i składa snopy, aniżeli ręczna robota, a w wytrzęsaniu ziarna i gubieniu kłosów niema żadnéj szkody i nieporządku, co ma miejsce w koszeniu ręcznem, więc też i praca téj żniwiarki nie powinnaby być porównywaną z kosą ręczną, lecz ze sierpem. Stąd w stosunku do sierpa maszyna ta z pomocą dwóch koni i dwóch ludzi, zastępuje dziennie 80 ludzi, a w stosunku do kosy 18, licząc że musi zebrać dziennie 12 morgów oziminy. Co do trwałości mechanizmu, rzecz jest skończona i wypróbowana, byle tylko dobrze była smarowana i codzień, po skończonéj robocie, oczyszczona z pyłu, całe żniwo i więcéj bez naprawy wytrzyma; części zaś łatwiéj się zużywające, jak buksy na czopach, tak się łatwo odejmują, że w kilka minut nowemi na polu zastąpione być mogą. Łatwo każden przekona się o trwałości téj maszyny, gdy powiem, że grabka mechaniczna, zrzucająca zboże z pomostu co cztery kroki, robi tylko jeden ruch zwrótny łagodny. Że z młocarniami i innemi narzędziami rolniczemi było łatwiéj, nic dziwnego, bo próby z temi machinami można było odbywać rok cały, kiedy ze żniwiarkami zaledwie cztery tygodnie w roku mieliśmy czasu na próby i ulepszenia; dla tego też kosztowało to lat kilkanaście pracy i pieniędzy, zanim się doszło do żniwiarki takiéj jak jest dzisiaj, a która jest maszyną zupełnie skończoną; wiadomo jak przed dwudziestu laty, młocarnie mało miały wiary; cóż dziwnego, że dziś jest jeszcze wielu którzy nie wierzą w tę pożyteczną machinę.

Występowano tu także z próbami innych żniwiarek krajowych pomysłów i zagranicznych, ale nikt dotychczas innego systemu krajową żniwiarką nie odbył żniwa dla korzyści materjalnéj, chyba tylko z ciekawości lub dla zabawki; zwykłe próby ograniczały się na kwadransach, coś się to zepsuło, to zapchało lub jeżeli nie to, to z próby kwadransowéj wyliczono wiele dziennie maszyna ściąć może; następnie wraz z publicznością, schodziła z pola do przyszłego roku lub dla okazywania prób na powtykaném zbożu na śniegu polanym wodą, dla utwierdzenia go pewniéj. Czyż taka próba może do czego doprowadzić? zapomniano o chwastach, o trawie w zbożu, najważniejszych przeszkodach żniwiarki. Żniwiarka z nożem stałym, odrzucającym zboże na ścianę nie ściętą, a chociażby i na drogę po za końmi nigdy w praktykę nie wejdzie, a chociaż nosi tytuł jednokonnéj, przy usłudze dwóch ludzi i wązkiem łokciowem cięciem, nie da żadnego rachunku nad pracą ręczną — w gęstem zbożu działać nie chce, położy go i po niém przejdzie. Żniwiarka z cięciem Mac Cormika, która tylko podejmuje zboże i kładzie je w tył na ziemię po za maszynę, byłaby najprostszą co do mechanizmu, ale niepraktyczną i bez żadnéj, korzyści w rachunku co do ilości ludzi; czyż podobna jest tyle ludzi rozstawić w około pola gdzie maszyna przechodzi, ażeby to zboże zaraz uprzątnąć i związać do następnego przejścia koni; a chociażby to się dało zrobić co być nigdy nie może, to nie zawsze zaraz każde zboże wiązać można; przytém co za trudność rozrzucenia tylu ludzi po polu, jaki dozór, jaki pośpiech być musi i regularność w robocie, ażeby gdy konie raz obejdą w około, zastały drogę uprzątniętą ze zboża, potrzeba zatém śpiesznie zboże kładzione za maszyną albo tylko na bok grabiami odrzucać postępującemi z tyłu ludźmi a w takim razie nie są oni w stanie biedz z tyłu po za maszyną, albo też jednocześnie go wiązać; widoczną tu jest rzeczą, że robota wtedy jest dubeltowa, bo od razu na miejscu związać go niemożna. Do takiéj żniwiarki, żeby konie miały regularnie zawsze uprzątniętą drogę, jeżeli żniwiarka wytnie 10 morgów dziennie a morg wyda 10 kóp — potrzeba dodać na uprzątanie zboża po za maszyną i wiązanie dziennie najmniéj 40 ludzi. Taka żniwiarka ani w Anglji, ani we Francji na żaden konkurs nie jest dopuszczona. Gdyby chodziło o taką żniwiarkę, od lat dziesięciu niczemby inném zboża nie zbierano tylko taką maszyną; gdyż samo cięcie sierpowe od wielu lat jest dokładne, a przytém i cena takiéj maszyny byłaby o połowę mniejsza. Żniwiarka Mannego, która kładzie zboże na pomost, a na tym stojący robotnik zwyczajnemi grabiami zgarnia zboże na bok, po za konie, jakkolwiek w królestwie Polskiém od lat kilku upowszechniona przez fabrykę pp. Evans, Lilpop i Rau, i z korzyścią używana, tu na Ukrainie, okazała się niepraktyczną; na jarzynie dobrze działać może, na oziminie zaś z powodu gęstszego zboża, robotnik nie był w stanie nadążyć zrzucać zboże, prędko się męczył, raz, przez władanie grabiami, im gęstsze zboże, tém prędzéj działać musiał, drugi raz, przez utrzęsienie się stojąc na pomoście. Tutejsza ziemia jako spójniejsza, pozostawia na roli dużo twardych brył ziemi, które sprawiają znaczne wstrząśnienie dla człowieka. Są tu także żniwiarki Croskilla, angielskie, popychane z tyłu końmi; pomost na który zboże pada jest z płótna bez końca rozciągniętego na dwóch wałkach, przez obrót których płótno chodzi i zrzuca na bok zboże. Ciężar maszyny niepraktyczny nawet na parę koni rosłych, a więcéj ich w tyle, przy dyszlu czepiać nie można; przytém trudno jest bardzo utrzymać maszynę w prostym kierunku z zagranicznych maszyn jedna z najgorsych.;

Żniwiarka Burgesa byłaby niezła, gdyby cięcie zwężono do $4^1/_2$ stóp najwięcéj, i budowę na teraz niezmiernie rozwlekłą uproszczono. Żniwiarka polska z grabką mechaniczną, ma budowę tak prostą i nie przerażającą ogromem, iż zdaje się że tam ani jeden kawałek drzewa ani żelaza nie jest zbytecznym. Waga całéj maszyny wynosi tylko 30 pudów, kiedy wszystkie inne żniwiarki angielskie przeszło 50 pudów ważą. W Anglji i we Francji tylko takie żniwiarki do konkursu są dopuszczane, które jednocześnie mechanicznie zrzucają zboże na bok po za konie, a pierwszeństwo zawsze mają żniwiarki z odkładaniem perjodycznem, gdyż takie tylko jedynie oszczędzają wiele robotnika przy wiązaniu zboża.

Zwiedzając zeszłoroczną wystawę powszechną w Londynie, natrafiłem na dwie żniwiarki z grabką mechaniczną, a które także w miesiącu sierpniu, na fermach angielskich w działaniu widziałem: jedna jest poprawna Mac-Cormika, która odbywała próby na pszenicy, przy stacji kolei żelaznéj w Bedford; trzy zwyczajne wachlarze do kładzenia zboża ściętego na pomost, działają jak zwykle na swéj osi, miejsce zaś czwarte na wachlarz, zastąpione jest grabką, która gdy zejdzie na dół, na pomoście się wykręca i zgarnia zboże na bok po za konie — na osi wachlarzy, poruszanéj za pomocą łańcucha, osadzony jest ekscentryk formy dużéj podkowy, wewnątrz którego chodzi ramię przerzucane za pomocą kontrawag i które skręca ową grabkę i przerzuca. Ruch ten genjalnie dowcipny, ale niepraktyczny w długiem użyciu, bo tarcie wewnątrz ekscentryka niezmierne, przy próbie wszystko niemal pływało w oliwie, bo bez tego prędkoby się wszystkie części w ekscentryku powycierały; za każdém przerzucaniem kontrawagi wstrząśnienie w całéj maszynie niezmierne— dla tego też na parę koni angielskich olbrzymich widać było nie małe wytężenie. Ale największą wadą téj maszyny było to, że tylko w jedną stronę ciąć mogła, napowrót więc wracała próżno. Gdyby zboże było proste, nie pochylone, ciękaby w około tam i na powrót, ale że nie mogła ciąć zboża pochylonego na lewą stronę, bo grabie się plątały, więc działała tylko przy jednym boku pola. Pomimo to garście nie były tak równe i porządne jak po żniwiarce polskiéj. Kogo rysunek téj żniwiarki i obszerniejsze opisanie interesuje, znajdzie go w N. 22 z r. b. w Journal d'Agriculture pratique; żniwiarka ta, raz dla skomplikowanego i nietrwałego ruchu grabi, drugi raz, że tylko przy jednym boku pola działać może, nigdy w użycie nie wejdzie.

Druga żniwiarka była lepsza, australska z Melbourn, wynalazek zakupiony na własność przez p. Ransom, i w fabryce jego, w Ipswich wyrabiana, dokąd udałem się umyślnie dla widzenia jej w działaniu. Cięcie ma zwyczajne nożycowe, prowadzona także na jedném kole, na boku którego są wylane zęby, nadające ruch dalszéj kommunikacji nożycom i grabiom. Wachlarzy do kładzenia zboża na pomost wcale niema, ale w miejscu tych jest dwoje grabi na jednym drągu, ukośnie ustawionym i obracającym się na pionowéj osi, tak, że jedne grabie leżą na pomoście, drugie znajdują się wysoko z przeciwnéj strony nad stojącem zbożem; grabie więc te przechylają zboże podcięte i zrzucają go z pomostu. Silny pęd grabi zanadto wymłaca zboże; ruch więcéj skomplikowany i nietrwały aniżeli w żniwiarce polskiéj; ciężar całéj maszyny za wielki, bo 950 kilogramów wynoszący. Działała ona na gruncie tak twardym krzemiennym w połączeniu z gliną, że koło prowadzące machinę zaledwie ślad cokolwiek odgnieciony zostawiało, a mimo to para olbrzymich kasztanów z wielkim oporem ciągnęła maszynę. Takąż samą żniwiarkę sprowadzono z Ipswich 10 lipca, przez fabrykę machin pp. Evans et Comp. do Warszawy, oddano na próbę do Brwinowa pod Warszawą, i czterema końmi ani kilkunastu kroków postąpić nie było można; ciężar maszyny wtłoczył koło prowadzące w ziemię i boczne zęby trybowe, umieszczone zaledwie dwa cale od obwodu, zaraz zapchały się ziemią i maszyna działać nie mogła; cóżby dopiero było jakby koło przechodziło przez grzbiet bruzdy, a przecież pole choćby i na Ukrainie, bez bruzdy obejść się nie może. Ta żniwiarka chyba tylko w Anglji, przy tak olbrzymich koniach i na tak równym i skalistym gruncie działać będzie mogła, żeby się koło prowadzące nic zgoła nie wgniotło w ziemię: droga bita mało co jest twardsza i równiejsza od pól w Anglji.

Oprócz tego, cięcie téj machiny tylko na czystém zupełnie zbożu może być dobrém; gdy jest zarosłe trawą lub zielskiem, cięcie natychmiast zapycha się i ustaje.

Rysunek téj żniwiarki widzieć można w tegorocznym cenniku fabryki machin pp. Ransom et Sims z Ipswich.

Żniwiarek na zeszłorocznéj wystawie w Londynie było kilkadziesiąt; oprócz znanéj Burgessa, żadna inna nie zasługuje na uwagę, tylko te dwie powyższe, jako nowe w pomysłach, warte były widzenia w działaniu; w takim stanie jak są one obecnie zbudowane, na Ukrainie nigdy z korzyścią używane nie będą.

Ponieważ żadna ani z francuzkich i angielskich żniwiarek nie może współzawodniczyć ze żniwiarką polską, z grabką mechaniczną, tak pod względem lekkiéj a mocnéj budowy, prostego i trwałego mechanizmu i dokładnościi w odkładaniu perjodyczném zboża na garście i nakoniec w lekkości dla pociągu, p. Lilpop, w porozumieniu się z p. Ransom wysłał jedną żniwiarkę swoją do Ipswich, raz dla przekonania, że mamy swój wynalazek bez porównania lepszy, a powtóre, że warsztaty mechaniczne pp. Evans, Lilpop i Rau w Warszawie, nie byłyby w stanie tyle żniwiarek wykonać, wiele jest zamówień na nie. Żniwiarka ta od kilku miesięcy jest w Anglji. Anglicy oddali jéj wszelką zasłużoną sprawiedliwość i przyznali zalety powyżéj opisane, z tą różnicą, że onr

używać jéj tam będą jednym koniem. P. Ransom zaprosił pana Lilpop do siebie, dla porozumienia się o patent na całą Europę i o warunki budowy.

We Francji i w Anglji robią kosiarki do trawy, które mają także służyć i do koszenia zboża; jako sama kosiarka działa dobrze, ścięta trawa pada w tył za nożami; chcąc zbierać zboże, zakłada się pomost zwykły przy żniwiarkach, a drugi człowiek, siedząc z boku, tak jak przy dawnéj żniwiarce Mac-Cormika lub Mannego, z rzuca ręcznemi grabiami zboże z pomostu. Jakie są niedogodności tego systemu, wspomniałem wyżéj przy opisie żniwiarki Mannego, a oprócz tych przybywa szkodliwy ciężar na maszynie drugiego człowieka, którego konie wieźć muszą, tém bardziéj, że koła prowadzące maszynę są znacznie mniejsze przy kosiarkach, aniżeli przy żniwiarkach.

W r. z. na Ukrainie było dosyć w użyciu kosiarek angielskich do trawy; kosiarka taka parokonna wycina dziennie, z pomocą jednego człowieka, sześć morgów; wszystkie jednak jakie tu widziałem są za lekko zrobione i narażane na częste psucie. Skorzystawszy z doświadczenia i praktyki, wprowadzają się w użycie kosiarki systemu Wooda, z mocniejszemi trybami i pewną poprawą w umocowaniu saméj piły. Kosiarki jednak tylko na bardzo równych sianożęciach działać mogą, gdyż trawa musi być nizko skoszona, zatém i noże prawie po saméj ziemi działają; noże trójkątne, tak jak przy żniwiarkach, osadzone są obok siebie na jednym pręcie żelaznym; z tą różnicą, że noże do zboża są nasiekane jak sierpy, do trawy zaś jako mokréj gładkie być muszą i bardzo ostre; dla tego trzeba mieć zawsze na sianożęciu drugą piłę w pogotowiu, dla odmiany gdy się pierwsza przytępi. Noże takie najlepiéj jest ostrzyć na kamieniu piaskowym. Tak więc tedy możemy już zbierać mechanicznie zboże i siano bez zawodu, z bardzo małą pomocą rąk ludzkich. Do grabienia siana mamy wielkie grabie konne, z siedzeniem dla poganiacza, który naciskając nogą stopeń, podnosi z tyłu zęby i wyrzuca siano. Do składania w kopce służy spychacz dwukonny lub wołowy, rodzaj klatki o trzech bokach, a do układania na sterty jest nowy przyrząd, który robi także nadzwyczajne ułatwienie i oszczędność rąk w wynoszeniu zboża na największe sterty. Jest to wóz, na którym osadzona jest winda trybowa, poruszana przez dwóch ludzi; na osi pozioméj osadzone są dwie rolki, o pięć stóp jedna od drugiéj, na których chodzą dwa łańcuchy; w odległości kilkunastu łokci w kierunku poziomym i tyleż w górę, tak jak może być najwyższa sterta; na podporach rozsuwanych z rur żelaznych, osadzona jest druga oś z takiemiż rolkami, równolegle od téj będącéj na wozie; dwa łańcuchy bez końca założone na tych rolkach w górze i na dole, z siecią z grubego sznurka, (czyli jest to drabina sznurkowa, ukośnie ustawiona), między niemi rozpostartą stanowi cały przyrząd; siano czy słoma odchodząca z młocarni, jednostajnie rzucona na tę sieć bez końca, przez obrót windy prowadzoną jest na wierzch sterty.

Z początku, gdy sterta zaczyna się dopiero formować, podpory z rur wsuwane jedne w drugie, obniżają się jak najniżéj, późniéj w miarę podwyższenia się sterty i te podpory wraz z siecią się podnoszą. Wiadomo, jak mozolne jest noszenie siana a mianowicie słomy na sterty; do tego przyrządu niepotrzeba więcéj jak cztérech ludzi na dole, a dwóch na stercie. Tym wozem można objeżdżać stertę w około a nawet skręcać go na miejscu, przystawiając na lewo lub na prawo podpory rurowe. Z innych nowszych maszyn i narzędzi, które się z wielką korzyścią wprowadzają na Ukrainie, są ekstyrpatory Colmana i Pelletiergo, które w tyle narzędzia niepotrzebują żadnego człowieka do kierowania; jeden człowiek prowadzi cztéry lub sześć wołów, a ekstyrpator w najtwardszéj ziemi, bez kierowania go równo za niemi postępuje i nie wyskakuje z roli, wyrabia ją jak najdokładniéj i głęboko, do pięciu morgów dziennie, a nawet w wielu razach pod uprawę jarzyny i buraków probowano tego roku zupełnie zastąpić oranie. Przed laty jeszcze trzema nikt tu o siewniku do zboża ani słyszeć nie chciał; dziś już i te narzędzia upowszechniają się, a najpraktyczniejszy ze wszystkich jest siewnik uniwersalny systemu Robillarda, znakomicie poprawiony przez fabrykę Evans, Lilpop i Rau, na wszystkie najdrobniejsze i najgrubsze gatunki zbóż i traw wprowadzony w użycie na Ukrainie.

Od lat dwóch młocarnie wozowe, nowego układu, wprowadzono w użycie; są to młocarnie konne, młócące na sposób parowych, wydające od razu ziarno oczyszczone i słomę wytrząśniętą z ziarna, oszczędne na ludzi, czas i materjał do ustawienia. Kierat silny, sześciokonny, w czasie działania stoi na swoich cztérech kołach przewozowych, przytwierdzonych do ziemi, bez żadnego poprzedniego fundamentu; sama młócarnia na wozie, działa także na swych własnych czterech kołach; od kierata poprowadzony pas ponad końmi do bębna młócarni, nadaje ruch całéj maszynie. Młocarnia taka młóci dziennie do 60 kop oziminy, łatwa do ustawienia w polu i na toku, konstrukcji trwałéj i niezbyt skomplikowanéj a nadewszystko zastosowana i do krajowego zboża, koni i ludzi miejscowych.

Do domowego użytku, gdzie dużo ludzi we dworze lub przy cukrowniach się stołuje, służy wyborna maszyna do przygotowania ciasta na chleb; jedna dziewczyna działając na korbę maszyny, we 20 minut zarabia sześć pudów ciasta, tak dokładnie wyrobionego, że nigdy rękoma tego dokonać nie można, a przytém co za ułatwienie i oszczędzenie roboty tak uciążliwéj dla ludzi. T. S.

ROZMAITOŚCI

— Dnia 27 kwietnia parostatek „Anglo-sax" udający się z Liverpol do Kwebek, podczas gęstéj mgły wyrzucony został na brzeg w New-found land—i roztrzaskał się na kawałki. Z 444 pasażerów uratowało się tylko 180 na dwóch czółnach i na szczątkach statku. New-Yorskie gazety mówią, że nieszczęście to mogłoby być usunięte, gdyby na prośby new-yorkskiéj kompanji rząd angielski zgodził się postawić na New-foundland powietrzne trąby Dabola (air trompets), przez która można w czasie mglistym o 6 mil morskich być słyszanym.

— Dnia 22 maja było silne trzęsienie ziemi na wyspie Rodos. Wszystkie domy w mieście i na wsi zostały uszkodzone. Ogromna wieża św. Michała nie istnieje prawie, a mała ledwo się trzyma i grozi obaleniem się, a przez to zagrodzeniem wejścia do portu. Latarnia morska w ruinach, zamek wielkich mistrzów, przerobiony niedawno na więzienie, też runął. Sciany wszystkich gmachów i kościołów porysowały się. W Tryaudzie pozostało tylko kilka domów. Dwanaście wsi zupełnie zostało zniszczonych,—300 ludzi straciło życie i dużo rannych. Najsilniejsze trzęsienie ziemi było w Massori, z 46 rodzin uratowało się tylko 35 ludzi, ale i ci są ranni. "Byłem tam nazajutrz po wypadku—pisze jeden naoczny świadek—do mego przybycia pochowano 126 trupów, a mimo to szukano jeszcze ciągle kilku rodzin. Miejsca, na których stały domy, tak się zmieniły, że trudno było określić gdzie w saméj rzeczy mogły stać one. Byłem tam tylko kwadrans i przy mnie wyciągnięto z gruzów 5 trupów. Okropny widok! Słyszymy jeszcze huk, ale już co raz słabszy. W mieście Rodos zginęło tylko 13. Wice-konsul francuzki przeniósł się ze swego domu zupełnie zrujnowanego do mnie, mój dom ocalał. Na domiar nieszczęścia, we trzy dni po tém wypadł deszcz ogromny i zepsuł to, co potrafiono z pod ruin uratować. Powietrze chłodne i biedni ludzie nie mają żywności, nie mają dachu gdzie by się mogli schronić. Stracili wszystko, krewnych, przyjaciół, mieszkanie, bydło i jedwabniki. Nieszczęście ich okropne!"

—W jednéj północno-amerykańskiéj gazecie umieszczono sprawozdanie Jorengtona, nowego kommisarza w okręgu Wakatypu. Donosi on, iż ludności w tym okręgu około 6,400. W rzece Arro odkryto ołowianą rudę, wydającą wiele ołowiu. W niewielkim strumieniu wpadającym do Szotower, znaleziono złoto. Rudnicy posuwają się przedewszystkiem na zachód; życie prowadzą koczownicze. Połowa ludności zajmuje się jedynie poszukiwaniem nowych rud i wszędy iść gotowa, gdzie tylko spodziewa się je odkryć. W przeszłym tygodniu ludność èmigrowała na zachód, pod przewodem jednego przedsiębiercy, zwanego „Moon-light" (światło księżyca) przy czém odkryli obszerną złotodajną część ziemi. Dawne poszukiwania opuszczone, wszyscy dążą na Arro i Szotower.

— Około tysiąca Mormonów z Danji i Szwecji przybyło do Kiel; donoszą, iż dwie nowe ich karawany następują po pierwszych i dążą wszystkie ku Hamburgowi.

KURSA GIEŁDOWE.

PETERSBURG, 28 maja (9 czerwca).

Sześcioprocentowe ross. srebr.	109, 108¾ %.
Pięcioprocentowe 1-éj pożyczki.	94½.
„ 2-éj „	„
„ 3-éj „	97.
„ 4-éj „	97.
„ 5-éj „	94.
„ 6-éj „	100.
„ 7-éj „	95, 94¾.
Czteroprocentowe 1-éj, 2-éj, 3-éj i 4-éj poż.	86½.
Pięcioproc. bilety banku państwa.	99, 99⅛.
Akcje Głownego Tow. kolei żelaz.	111¼.
Obligacje 4½ proc. tegoż. Tow.	86.
Akcje ryzko-dynab. kolei żelaz.	95.
Weksle (na 3 mies.): na Londyn	36 13/16, 15/16 p.
— — na Amsterdam	180½, ¾ c.
— — na Hamburg	32 11/16, 13/16 sz. b.
— — na Paryż	385½, 387 c.

WARSZAWA, 9 czerwca (28 maja).

Listy zastawne oprócz kuponu	15 r.	1" k.
Obligi skarbowe — —	84—	24 —
Akcje Główn. Tow. kolei żel.	114—	25 —
Akcje spółki żeglugi parowéj	„—	„ —
Obligacje tejże spółki	„—	„ —
Akcje drogi żel. warszawsko-bydgoskiéj	85—	67 —
— — warszawsko-wiedeńskiéj	73—	„ —
Weksle: na Berlin (2 mies.) za 100 tal.	97—	42½—
— na Hamburg (2 m.) za 300 m. b.	148—	5 —
— na Paryż (2 mies.) za 300 fr.	78—	75 —
— na Wiedeń (2 mies.) za 150 złr.	88—	20 —
— na Londyn (2 mies.) za 1 fst.	6—	56 —
— na Petersburg (1 m.) za 100 r.	99—	50 —
— na Moskwę (1 mies.) za 100 r.	99—	25 —

RYGA, 29 maja (10 czerwca).

Pięcioproc. 5-éj pożycz.	95 %.
Pięcioproc. bilety banku państwa	98½.
Weksle na Londyn	37 1/16 p.
— na Amsterdam	181¼ c.
— na Hamburg.	33 1/16 sz. b.
— na Paryż.	388½ c.

ODESSA, 27 maja (8 czerwca).

Weksle: na Londyn za 1 fs.	6,48¼, 6,45 k.
— na Paryż za 1 r.	388 c.
— na Marsylję za 1 r.	388½ c.
— na Genuę za 1 r.	390 c.
— na Liwurno za 1 r.	390½ c.

BERLIN, 8 czerwca (27 maja).

Rossyjskie 5-procentowe 5-éj poż.	89¾ %.
— — 6-éj poż.	96.
Polskie obligacje skarbowe oprócz kup.	80½.
— listy zastawne	92.
— bilety bankowe.	92⅝.
Weksle: na Petersburg (3 tyg.) za 100 rub.	102¼ tal.
— na Warszawę (krótki term.) za 90 r.	91⅝ tal.

HAMBURG, 8 czerwca (27 maja).

Rossyjskie 5-proc. 5-éj pożyczki.	84¾ %.
— — 6-éj pożyczki	91¼ %.
— — 7-éj pożyczki	88 %.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	31⅝ sz. b.

AMSTERDAM, 8 czerwca (27 maja).

Rossyjskie pięcioproc. 5-éj pożyczki.	84¾ %.
— — 6-éj p.	96¾.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	173½ c.

LONDYN, 8 czerwca (27 maja).

3-procentowe ang. konsolidy.	91⅞ %.
Rossyjskie 5-proc. 2-éj poż.	94½.
— — 7-éj poż.	92¼.
Weksle na Petersburg (3 mies.)	35 11/16.

PARYŻ 3 czerwca (27 maja).

Renta 3-proc.	69, 40 c.
Akcje kredytu ruchomego.	1420.
Akcje Główn. Tow. kol. żel.	437.
Weksle na Petersburg za 1 r.	378 c.

† Karolina z Szczycińskich Heer, żona urzędnika kolei żelaznéj Petersbursko-Warszawskiéj, na stacji Preobrażeńskiéj w dniu 29 maja po długiéj i ciężkiéj chorobie żyć przestała w wieku lat 39, a zwłoki jéj za pozwoleniem władzy rządowéj na wieczny spoczynek przeprowadzone zostały do miasta Wilna i po odbytem żałobnem nabożeństwie pogrzebane zostały w dniu 27 maja na cmentarzu zwanym Rossą. Zmarła ś. p. Karolina zostawiła po sobie w nieutulonym żalu męża i pięć nieletnich córek.

Pokój jéj cieniom!

O G Ł O S Z E N I A,

Прибывшіе въ Вильно съ 29 по 31 мая 1863 г.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКІЙ. Пом.: Мин. губ. предв. двор. Лаппо, Апол. Танскій съ семейств., тит. сов. Любомиръ Гадонъ, г-жа полков. Алекс. Байбакова, инж. ген.-маіоръ Биршертъ, кол. асс. Полонскій съ женою, надв. сов. Алекс. Лаптѣвъ, тит. сов. Бенедиктовъ, шт.-кап. Штраухъ съ женою, шт.-кап. л.-драг. Поплавскій, прапор. л.-драг. гр. Де-Тулуза Ліотрекъ, надзир. пит. акц. Сырейщиковъ, дентистъ Ник. Гиршфельдъ, экстерны: баронъ Функъ и баронъ Бадеръ.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКІЙ. Пом. Игн. Верещинскій, двор. Викен. Романовскій, лекарь Мих. Ивановски, колл. сов. баронъ Добеловъ съ фамиліею, жена ген.-маіора Наталія Соколова съ дочерью Александрою, жена контролера при мин. фин. Фелиція Крычинская съ дочерью Марьею, пасторъ Бергольцъ, жена пор. Елена Гутовская.

Przyjechali do Wilna od 29 do 31 maja 1863 r.

HOTEL NISZKOWSKI. Obyw.: Miński marszałek gub. Łappa, Apol. Tański z rodziną, radca hon. Lubomir Gadon, pani półkow. Aleks. Bajbakowa, inż. jener.-major Bierszerd, ass. koll. Połoński z żoną, rad. dw. Aleks. Łaptiew, radca hon. Benediktow, szt.-kapit. Sztrauch z żoną, szt.-kap. l.-drag. Popławski, chorąży l.-drag. hr. De-Tuluze Lautrec, nadzórca akcyz. Syrejszczykow, dentysta - ik. Hirschfeld, externy: baron Funk i baron Bader.

HOTEL POZNAŃSKI. Obyw.: Ign. Wereszczyński, szlachcic Win. Romanowski, lekarz Michał Iwanowski, radca kol. baron Dabiełow z rodziną, żona jen.-majora Natalia Sokołowa z córką Aleksandrą, żona kontrolera przy min. skarbu Felicja Kryczyńska z córką Marją, pastor Berkholc, żona por. Elena Gutowska.

Дозволено Ценсурою. 31 Мая 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.